

Новы Час

УЛАДЗІМІР ДУНАЕЎ:
«ЕГУ — ГЭТА УНІКАЛЬНЫ
ВЫПАДАК У ГІСТОРЫ
ВЫГНАННЯ»

Стар. 14

АДКБ І БЕЛАРУСЬ

Пра ролю і выклікі для Беларусі ў сувязі з узделам у ваенным саюзе пад эгідай Расіі з экспертам Раманам Якаўлеўскім размаўлялі Аляксей Караль і Вольга Хвойн.

Стар. 4

РЭГІЯНАЛЬНАЕ РЭХА ЧАРНОБЫЛЬСКАГА ШЛЯХУ

На ўгодкі Чарнобыльскай трагедыі лідэры палітычных партый з'едуць са сталіцы ў рэгіёны. Акцыі 26 сакавіка пройдуць у Магілёўскай, Гродзенскай і Гомельскай абласцях.

Стар. 5

СЕПАРАТЫСТЫ, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Стар. 11

ЧЫТАЙЦЕ

Ў НАСТУПНЫМ НУМАРЫ!

Адноўленая «Літаратурная Беларусь»

Навіны. Публіцыстыка. Паэзія. Проза.

3 НАГОДЫ

МАЙСТРСТВА ШАБЛОНУ

Вольга Хвойн

Дваццаць гадоў таму, у 1989 годзе, у Мінску адбыўся першы Чарнобыльскі шлях. Акцыя мела ярка акрэслены пасып — пратэст супраць палітыкі ўладаў замоўчвання наступствай выбуху на Чарнобыльскай АЭС. У першай палове 1990-х гадоў 26 красавіка на вуліцы Мінска выходзілі тысячи людзей. Праз два дзесяцігоддзі Чарнобыльскі шлях — гэта сумесь жалобы, памінання і пратэсту, аформленая ў традыцыйнае шэсце з кароткім мітынгам-набажэнствам. Колькасць удзельнікаў скварцілася ў разы, на акцыю ходзіць прыхільнікі калапазіцыйных колаў. Для непалітызаваных грамадзян Шлях даўно ператварыўся ў «акцыю, яку ў штогод ладзіць апазіцыя». І не больш за тое.

З дваццаць год вырасла новае пакаленне беларусаў, для якіх Чарнобыльская трагедыя з катэгорыі Вялікай Айчыннай — ну, было, але не са мню, даўно, і ўвогуле ўжо не актуальная. Палітызаванасць, закасцяяласць формы правядзення Шляху і старанная шматгадовая дзяржаўная пропаганда на тэму адраджэння забруджаных тэрыторый зрабілі сваю справу — з акцыі насамрэч масавай і рэзананснай Чарнобыльскі шлях ператварыўся ў нічым не

адметнае вулічнае шэсце ў шлагу іншых апазіцыйных.

Каб знайсці дзесяць адрозненняў паміж традыцыйнымі Дзядамі, Днём Волі і Чарнобыльскім шляхам трэба добра напружыцца. Адны і тыя ж прамовы, выступаўцы, маршруту — у бок Бангалору. Гэтаму можна знайсці прычыны, калі пакапацца ў выніках сацыялагічных даследаванняў — прастынны настроі апошніх гадоў мінімальны, дабраўт грамадзян пашкіну рос, а памяць сірала жахлівыя вобразы трагедыі.

Але актуальнасць праблемы з гадамі не паменышлася — хіба анкалагічны цэнтр у Бараўлянях пустуе, хіба адсelenыя вёскі пад ціскам прымусавага размеркавання маладых спецыялістаў завіравалі жыццём? Улада сівярджае, што праблема амаль вырашана, і, магчыма, не так далёка той дзень, калі ў краіне паўстане свая АЭС. І тут узімка пытанне: калі апазіцыя, якая штогод ладзіць Чарнобыльскі шлях, лічыць гэту тэму злабадзеннай, то дзе акцыі шырокага інфармавання насељніцтва, дзе ёфектыўныя механізмы працы з грамадскай думкай? І не траба спасылацца на амбекаваны доступ да СМИ і рапрапст. З заіздросным пастаянствам палітыкі зяяўляюць, што «ідуць у народ», толькі вынікаў гэтых паходу не бачна.

Неяк на форуме аднаго СМИ чытчіка абуралася фотаздымкамі хворых дзетак з анкалагічнага цэнтра, маўляў неэтычна выносицца на публіку гора, гата тэма толькі для «сваіх». Наши палітыкі часам нагадваюць мне туго чытчаку: амбекавалі ў соты раз у вузкіх кохах і разышліся сабой задаволеныя, а праблема засталася. І новыя людзі пра яе не даведаліся. Цяжка

дайсці да рэгіёнаў, якія цяжкай арганізаціяй там людзей.

Але ў стаіць праблема камунікацыі куды меншшая: інтэрнэтам карыстаецца пераважная большасць сацыяльна актыўных грамадзян. Што ім сёлета прапанавалі бонзы палітыкі? Традыцыйна прызначылі час і месца, паабіцяўшы «скорпрызы». Але ніхто даўно не чакае ад апазіцыі «скорпрызу», а інфармацыйная падрыхтоўка да акцыі ў выглядзе парачкі прас-канферэнцыі нават не выклікае жадання рабіць нейкія апэнкі. У выніку ўсё адбудзеца па старому сценары, пасля чаго арганізатары адпартуюць пра «пастяжова» праведзеную акцыю. А праз паўгадзін-год дадуць некалькі прес-канферэнцыі з гэтай нагоды і зладзіць яшчэ адзін клон Чарнобыльскага шляху ці Дня Волі. Назва не мае значэння, бо змест будзе адзін і той жа.

Народу патрэбны хлеб і відовішчы — старая і збітая ісціца. Хлеб надзённы апошнія гады беларусы меў, відовішчы ж ім забяспечвалі дзяржава ў выглядзе размайтых народных гуляніак. Далёка не інтэлектуальных і без глыбокага філософскага падтексту, затое весела і з размахам. Кіраўніцтва ж апазіцыйных партый наўні думае, што людзі ходзяць паслухваць іх стандартныя прамовы, а займаныя і цікава — гэта не ў іх камплектэнцы. Нават калі б так і было, то нямногія пачулі б, бо манера выступаць з кейскай гукаўзмацнільнай апаратурай ужо стала звадзёнкай. Насамрэч людзі даўно ідуць не на акцыю, а «платусаванча» са знаёмымі. Хто неадыкава да пачуцця калектывізму — прыходзіць, каб адчуць сябе не адзінокім у сваіх поглядах-прыхільнісцях. Толькі выніку з гэтых «тусовак» і адчуванняў не шмат.

▼ ТЫДНЁВЫ АГЛЯД

НІЧОГА АСАБІСТАГА — ТОЛЬКІ БІЗНЕС

Сяргей САЛАЎЕУ

Мінулы тыдзень быў вельмі багаты на гучныя заяві, якія далей за заяві не пайшлі. Прычым гэта былі заяві, знакавыя. Расія, прыкладам, вуснамі свайго пасла адказала на гучныя выпады Аляксандра Лукашэнкі.

Яшчэ 9 красавіка беларускі прэзідэнт заявіў, што беларусь не заслугоўвае «такога стаўлення» з боку Расіі. «Дайшло да таго, што пачалі публічна папракаць, маўляў, дали вам крэдyt у 2 мільядарда долараў. Нам МВФ даў крэдyt на лепшых умовах. А колькі Расіяй за апошнюю паўтара-два гады было выцягнута з эканомікі беларусі ка зошт незаконнай ўвядзенія пошліны на нафту, трохразовая павышэння цаны на газ? Больш за 10 мільядарда долараў за паўтара гады забралі і 2 мільядарда долараў пад дзікі практэн дали! Што ж, дзякую, што дали, хаца б так, і то добра», — сказаў А. Лукашэнка.

І вось наразце на гэтым тыдні адказ прэзідэнту даў расійскі пасол у Беларусі Аляксандар Суркыкаў. Траба уважліва разабрацца, колкі Расія «выцягнула», а колькі «унесла» ў эканоміку беларусі, заявіў ён.

Эн зазначыў, што «у сувязі з ростам цэн на нафту ў 2006–2008 гадах Расія плаўна павышала цэны на газ: ва ўзгодненым рэжыме, у адпаведнасці з заключнымі контрактамі на газ і нафту». «Калі ў 2006 годзе сусветная цана на газ была 293 долары, Беларусь плаціла амаль 47 долараў, эта значыць менш за 27 долараў. У 2008 годзе сусветная цана на газ склала 409 долараў, Беларусь плаціла 128, эта значыць на 281 долар менш», — нагадаў дыпламат.

Паводле Суркыкаў, за першядзень з 2006 па 2008 год беларусь заплаціла Расіі за энергансбіты «прыкладна на 10 мільядарда долараў больш, чым раней». «Але ў той жа час, — падкрэсліў Суркыкаў, — скрытыя прафэрэнцыі на розніцы ў цэнах на энергансбіты ў 2006 годзе прынеслі эканоміцы Беларусі 9,4 мільядарда долараў, а ў 2008 годзе — 11,5 мільядарда».

Кіраўнік расійскай дыпмісіі заявіў, што Беларусь «не будзе плаціць тая рымчына цэны на энергансбіты з Расіі, які будзе установлены для астатніх імпартчёраў, бо адсутнічаюць вывазныя пошліны». А гэта «вельмі сур'ёзная канкурэнтная перавага для беларускай эканомікі». «Таму, калі жауць, што Расія нешта адабрала або выпамавала, трэба уважліва разабрацца. У мене ўражанне, што нават наадварот: мы «унеслі» у Беларусь дадатковы 2,5 мільядара долараў», — лічыць Аляксандар Суркыкаў.

Нарэшце Расія прызналася ў tym, што яна фактычна спансуе эканоміку Беларусі. Пра гэта шмат казалі беларускія палітыкі і незалежныя эканамісты, але раней

улада ўсе абвінавачванні абвяр-
гала. Зарас жа — супраць фактаў
не напраш.

Добрую навіну прынесла і сесія
Палаты прадстаўнікоў. 15 красавіка
дзяпутаты прыніялі ў двух чытан-
нях законопроект «Аб амністый ў
сувязі з 65-гадздзем вызваленія
Беларусі ад нямецка-фашистскіх
захопнікаў».

У выніку амністы будзе вызвалена
на калі 4,5 тысяч чалавек. Мяркуе-
ма эканомія сродкі распушлікан-
скага бюджету складзе 2 мільядарда
рублёў. Паводле законапроекта, ад
крыміналай адказнасці будуть
вызвалены льготныя катэгорыі асо-
бай, якія ўчынілі злачынствы, што
не ўляўляюць значнай грамадскай
небяспекі (да двух гадоў пазбяўлен-
ня волі), і менш цяжкія злачынствы
(да шасці гадоў пазбяўлення волі).
Гэта непаганалетнія; цяжарныя або
жанчыні і адзінокі мужчыны, што
не маюць непаганалетніх дзяцей;
пенсіянеры; інваліды; хворыя на
актыўную форму туберкулёзу;
ВІЧ-інфікаваныя; ветэраны баявых
дзеянняў; удзельнікі ліквідацыі
наступства катастрофы на ЧАЭС;
асобы, якія атрымалі раненні при
выкананні абавязкаў на перыяд
правходжання службы.

Іншыя катэгорыі асобаў будуть
вызваліца ад пакарання ў вы-
глядзе арышту, аблекчання волі,
накіравання ў дысцыплінарную
войнскую часць, пазбяўлення волі
пры асудженні за злачынствы, што
не ўляўляюць значнай грамадскай
небяспекі, а таксама пры асудженні
да арышту — незалежна ад тэрміну
адбывання пакарання; за менш
цяжкія злачынствы — пры адбыва-
нні не менш чым адной чвэрці
тэрміну пакарання; за асабіўныя
цяжкія эканамічныя злачынствы:

крадзеж, махіярства, прысывленне
або растрату, крадзеж шляхам
выкарыстання камп'ютернай тэк-
нікі ў буйных і асабіўных буйных
памеры (за выключэннем асобаў,
якія ўчынілі злачынствы ў складзе
арганізаціі або групы) — пры ад-
быванні не менш чым адной тра-
ціны тэрміну пакарання; за любое
злачынство — калі да завяршэння
тэрміну адбывання пакарання за-
сталося менш як год.

Пры гэтым асуджаныя, якія не
падлягаюць вызваленію ад далей-
шага адбывання пакарання, будуть
вызваліца ад назవаных пакаран-
ня ў частковы тэрмінам на год.

А тым часам фінансавыя цяж-
касці напаткалі саму апазіцыю.
Партыя БНФ можа стаціць офіс у
цэнтры Мінска. ЖРЭА Савецкага
района сталіцы адмаўляеца пра-
цяваць тэрмін арэнды з кіраўні-
цтвам цэнтральнага офіса партыі.

Як зазначаеца ў лісце, які прыбы-
шоў у офіс Партыі БНФ 13 красавіка,
тэрмін арэнды заканчваецца 8 ліпеня
2009 года і працявацца не будзе. У
ЖРЭА сцвярджаюць, што арандатар
«сістэмачна парушае ўмовы дамо-
вога аплаты прыхоўдзячым несвоевосчасова
і не ў поўным аўтому, у выніку чаго
на пачатак красавіка ўтварылася
запазыччанасць у суме 6 мільёнаў
381 тысяч 396 рублёў». У лісце пра-
паноўваеца ў тэрміні 17 красавіка
аплікацыя запазыччанасці, а таксама
запазыччанасці, а таксама
вызваліца з наймана памяшканне
пасля заканчэння тэрміну дзяяння
дагавора. У адваротным выпадку
ЖРЭА мае намер зварнуцца ў гаспадар-
скі суд з іскам за выслыжэні.

Каментуючы ситуацыю, сакратар
управы Партыі БНФ Наталля Кра-
сусцкая паведаміла, што запазыч-
чанасць на памеры 6 мільёнаў рублёў
была пагашана 9 красавіка. Аднак
сёння, паводле слоў Красусцкай, у
банку паведамілі пра яшчэ адну за-
пазыччанасць — у памеры 2,7 мільё-
наў рублёў. «Гэта сам банк наблытаў
са сваімі плачэжнымі ведамасцямі»,
— сцвярджае сакратар.

Офіс Партыі БНФ — не толькі
офіс партыі, але і культурна-інфор-
мацыйны цэнтр, дзе праходзяць
розныя мэрапрыемствы дэмак-
ратычных партый і організацый
Беларусі. Шкада будзе, калі яго
страйца...

Таксама ўскладнілася і сітуацыя
вакол неафіцыйнага Саюза паліякаў
на Беларусі. 15 сакавіка гэтага года
на VII з'ездзе неафіцыйнага Саюза
паліякаў была прынята адурова да
Аляксандра Лукашэнкі з прапано-
вай наладзіць дыялог паміж аргані-
зацый і дзяржструктурамі. Такі
дыялог, зазначалася ў дакументе,
мог бы спрыяць дзяржарайнай рэгіс-
трацыі СПБ.

Але 13 красавіка тэкт адозвы
вярнуўся да кіраўніцтва аўбяднання
з афіцыйнымі каментарамі Адмініст-
рацыйнага практэнта. У ім говорыць,
што афіцыйным Саюзам паліякаў на
Беларусі кіруе Юзэф Лучнік, а ўсе
астатнія прысвойваюць сабе права
гаварыць ад імя гэтай арганізацыі.
Такім чынам, на перамовы ўлады не
пайшлі. Вось табе і лібералізацыя!

▼ АСОБЫ ТЫДНЯ

ІСУС ХРЫСТОС

Бадай, самай значнай фігурай
этага тыдня не толькі ў Беларусі, але і за мяжой з'яўляецца
Ісус Хрыстос: на мініятыўных выход-
ных яго ўваскрасенне адзначалі
каталікі і пратэстанты ўсяго свету,
на гэтых — Вялікдень у пра-
васлуйных.

І хаца, паводле нядыўнага
даследавання цэнтра *Gallup*,
толькі 27 процэнтў нашых суг-
рамадзян прызналі, што ролія
займае важнае месца ў іх жыцці,
агулам колькасць вернікаў у
краіне перавышае 50 процэн-
таў. Беларусы не такія набож-
ныя як, напрыклад, палякі, і
нават трапілі ў лік арзінації з
найбóльш інверуючымі краінамі.
«Як трывога — тады да Бога»,
— кажуць у народзе, што свед-
чыць пра сціпласць беларусаў і нежаданне надакуваць Усявішняму
будзеніннасцю, хіба толькі ўсія шырыцы плынь вернікаў да касцёла
і цэркви. І тут варта нагадаць слова мітрапаліта Кандрусеўіча, што
на Калды і Вялікдень галоўнае не атрыбуты — ялінкі і фарбаваныя
яйкі, але найперш духоўная падрэхтоўка.

КСЁНДЗ
ЮРЫЙ БАРОК

Ксёндз Юры Барок з містэчка
Глыбокае Віцебскай вобласці
патрапіў пад прэс ідэалагічай
машыны, з арганізацыяй суст-
речай з прадстаўнікамі творчай
інтэлігенцыі. У прыватнасці міс-
цове кіраўніцтва не задаволена
тым, што святар арганізаваў

сустречы жыхароў містэчка з рэдактарам часопіса «ARGUS». Валерам
Булгакавым, кіраўніком газеты «Наша Ніва» Андрэем Дынкыем, зладзі
працэзантацию перакладзенай на беларускую мову дзіцячага кнігі «Віня-
Пых».

«У гісторыя распачалаася яшчэ ў лістападзе мінулага года. У Дзень па-
мінання продкаў, я маліўся на глыбокіх могілках за памерлых, а таксама
за ахвяраў фашызму і камунізму, за ўсіх ахвяраў несправадлівасці мінульых
часоў, — цытуе прэс-служба аргамітства Беларускай хрысціянскай ды-
макратычнай славы скіндза. — Прэз некалькі дзён мяне выклікаў глыбоцкі
ідэолаг Міхail Чарапкоўскі. Ён міне абінаваціў у скажэнні гісторыі, бо,
на ягоную думку, нельга ставіць на адзін узровень ахвяраў фашызму і
камунізму. Чыноўнік заявіў, што не варта нават казаць пра загінулыя ад
камуністичнай ідэалогіі, бо насамрэч нічога такога і не было. Я ў адказ
заявіў, што ў мене ёсць свеа меркаванні на гэты конт — і нішч міне не
замінае па-своюму трактаваць гэтыя падзеі. На гэтым мы тады і разыш-
лісі. Калі маўлітва скіндуя дараваў, то шчыраванне на культурнай ніве
— не. У аблівіаканкам выклікалі кінцлеры, дзе паведамілі, што абласны
аддзел ідэалогіі атрымаў паперу з адпаведных структур з Мінску, таму
варты прынесьці меры ў адносінах да Юрыя Барка і яго дзіненасці. Калі ж
ксёндз не перастане ладзіць культурніцкія сустречы, дзяржава ўжыве
іншыя рычагі ўздзейнія на святара.

ЗМІЦЕР ДАШКЕВІЧ

Кіраўнік зарэгістраванай у
Чэхіі грамадской арганізацыі
«Малады Фронт» Зміцер Да-
шкеўіч на гэтым выдымчы
публічна агучанай пазіцыяй
нонканфармізму. Моладэзы
актыўнікі паведамілі, што 14 мая
у Мінску плануецца правесці
«Марш за незалежнасць», пры-
меркаваны да чарговых угодку
рэферэндуму 1995 года, калі
герб «Пагоня» і бел-чырвона-белы сцяг быў заменены на сучасныя.
Заяўку на правядзенне шэсці ад Каstryчніцкай да плошчы Незалеж-
насці арганізаторы падаваць не будзе прынцыпова, бо не вераць, што
атрымаваць дазвол.

Улада дайно манапалізавала цэнтр сталіцы для правядзення вулічных
актыў, адбўшы апазіціўную плошчу Бангалор пададей ад адміністрацыйных
будынкаў, дзе засядоць чыноўнікі, і ад шырокай грамадскасці. Звычайна
спробы правесці масавыя акцыі на Каstryчніцкай плошчы маюць даволі
спонтаныя характар (найбóльш масавыя — мітынг пасля прэзідэнцкіх
выбаруў 2006 года, мітынг і невялікое шэсце мінулай восені пасля
выбаруў «у палатку», акцыі прафдрымальнікай) і заканчываюць разгонам
ци выцясненнем дзманстрантаў з цэнтра горада.

Чым скончыцца незалежнені Марш за незалежнасць, спрагнаваць
чяжку, бо акурат у май ў Чэхіі мае адбыцца саміт «Усходніяя партнёр-
ства» і кіраўніцтва краіны дужа зацікаўлена захаваць «добраю міну пры-
кепскай гульні».

Падрыхтавала Вольга Хвойн

ПАЛІТЫКА

► ЭКСПЕРТЫЗА

АДКБ і БЕЛАРУСЬ

16–17 красавіка ў Ерэване адбудзеца пасяджэнне

Савета мініструў замежных спраў Арганізацыі дамовы а інфармацэнтва БЕЛТА, у парадку дна аблеркаванне пытанняў зневешнепалітычнага супрацоўніцтва дзяржаў-членаў АДКБ па праблемах міжнароднай бяспекі, у тым ліку стану і перспектыўнаў дзейнасці Арганізацыі на афганскім напрамку. Таксама будзе разглядацца асноўныя напрамкі ўзаемадзеяння з міжнароднымі і рэгіянальнымі арганізацыямі, у прыватнасці, з ААН і АБСЕ. Кіраўнікі зневешнепалітычных ведамстваў разгледзяць прапановы Савета мініструў абароны і Камітэта сакратароў савета бяспекі АДКБ, накіраваныя на актывізацыю ваенага складніку Арганізацыі і процідзеяння выклікам і пагрозам бяспекі, прамежкавыя вынікі работы па стварэнню Калектыўных сіл аператывнага рэагавання (КСАР). Нагадаем, рашэнне пра стварэнне КСАР было прынята кіраўнікамі дзяржаў-членаў АДКБ на пазачарговай сесіі Савета калектыўной бяспекі 4 лютага бягучага года.

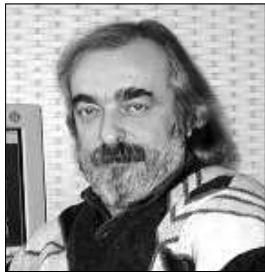
Пра ролю і выклікі для Беларусі ў сувязі з удзелам у ваенным саюзе пад эгідай Расіі з экспертам Раманам Якаўлеўскім размаўлялі Аляксей Караль і Вольга Хвойн.

— **Пасля распаду Савецкага саюза і Варшаўскай дамовы Беларусь увайшла ў ваенны блок. Пагадненне пра стварэнне Калектыўных сілаў аператывнага рэагавання АДКБ прадугледжвае ўдзел краінаў, якія падпісалі дамову, у ваенных дзеяннях на тэрыторыях, што ўваходзяць у сферу інтэрэсаў Арганізацыі. Як асцяціц сама рашэнне кіраўніцтва Беларусі ўступіць у ваенна-палітычны блок, калі і ў Канстытуцыі дзяржавы падобнае събрасує не прадугледжана?**

— Хадеў бы нагадаць: тое, што мы сёня называем АДКБ, першапачатковая з'яўлілася Ташкентскай дамовай па бяспекі. Дамова была падпісаная ў 1992 годзе ў Ташкенце. У яе ўвайшлі чатыры цэнтральнаазіяцкія краіны — Казахстан, Узбекістан, Таджікістан і Кіргізія, а таксама Расія, Беларусь, Арменія. Праз нейкі час Узбекістан выйшоў з арганізацыі, затым зноў вірнуўся.

І вось апошнія навіна ад «Інтарфакса»: Узбекістан адмовіўся ад удузу ў пасяджэнні Савета кіраўнікоў дзяржаў МЗС АДКБ, бо, як паведаміла МЗС Узбекістана, «не бачыць мэтагодніці» ў гэтых пасяджэннях.

Уласна, Арганізацыя дамовы калектыўной бяспекі сфарміравалася ў 2003 годзе. Ваенна-палітычным блокам, які, АДКБ можна называць з нядыўнага часу, калі было прынятае рашэнне пра стварэнне сілаў хуткага рэагавання. Да гэтага падобныя спробы былі, але толькі на паперы. Чым адкрывіўшы апошні варыянт? Вельмі дакладнай, прапанованай структурой сілаў хуткага рэагавання. Штаб будзе знаходзіцца ў Маскве, а самі сілы, па задуме, будуть дэлегаваны на тэрыторыю Расіі. Значэнне красавіцкай сустрэчы кіраўнікоў зневешнепалітычных ведомстваў у Ерэване найперш у тым, што будзе дадзены адказ на пытанне, што ж канкрэтна зроблене за гэты час у межах дамовы. Я нагадаю: у межах АДКБ працуе парламенцкая, міжведамасная структура, але гаварыць пра паунавартасны ваенна-палітычны блок нельга.

Даведка

Раман Якаўлеўскі. Аглядальнік часопіса «Kontraktesty» (Польша). Працаўшоў першым у СССР інфармацэнтве Postfactum, выданні «Атмода» (Літва), «Коммерсан», «Независимая газета» (Расія).

без агаровак, але, што тычыцца Беларусі, то нікто не можа сказаць, на якіх дакладна ўмовах было падпісане пагадненне.

— **Асноўнымі мэтамі арганізацыі былі называныя заходы па супрацоўненні тэрарызму, уключочаныя накірунку Афганістану. Якія верагоднасць таго, што беларускі вайсковы будуць ўдзельнічыць у ваенных дзеяннях па-за тэрыторыяй Беларусі?**

— Каб было зразумела, што АДКБ не з'яўляецца паўнавартасным ваенна-палітычным блокам, нагадаю, што пэрэг краінаў-членаў АДКБ ўдзельнічалі ў каляйцінскіх сілах у Іраку (Казахстан і Арменія) і Афганістане. Калі гаварыць пра супраціўніцтва айчыннага заканадаўства адносна ўдзелу вайскову ў ваенных аперациях за межамі краіны, то варта помніць, што ўказы презідэнта маюць прэзідэнтую верхавенству. Таму ізтую ситуацыю можна ахарактрызаваць так: «Бог даў, бог узбў». Калі міне пытаюцца, ці магчымы падобны ўдзел, то я щычыца адказваю, што не ведаю. Пра тое, якія ўказы можа прынесьці Лукашэнка, ведаю толькі ён сам, а інструмент — з'яўляецца нападзеннем на ўсёлым на чальцоў арганізацыі.

— **Ці існуе перспектыва стварэння рэальнага і мноцага ваенна-палітычнага блока на базе АДКБ? Ці стане яна такім інструментам, якім яго бачыць Расія?**

— Я б не ўжываў да гэтай структуры азначэнне «паўнавартасная». Часта гаворыць, што АДКБ — гэта анты-NATO. Але яны ненапараныя ні па караданнай, ні па кансалідациі інтэрэсаў. NATO — саюз дзяржаў, які грунтуюцца на агульных капітагоднісцях. Што тычыцца патэнцыялу АДКБ, то яго не варта перебольшваць. Ульшыу Расіі на постсавецкай прасторы, безумоўна, павялічыўся, але не факт, што яна дасягне паставленьняў мэтай з дапамогай гэтага блоку. Як прыклад, Расія наклала вета на праграму АБСЕ

— Ну а, скажам, для аховы газаправодоў ад магчымых тэрарыстычных актаў?

— У Расіі існуе закон аб узброненых фарміраваннях для аховы сваіх газаправодаў. Думаю, што Расія ў тым ліку і пагадненіе пытанніе так настойліва імкненца набыць газатранспартную сістому Украіны. Тады будзе усе падставы для ўзілдзення ўзброенай аховы сваіх уласнасці?

— **Многія аналітыкі гаворыць, што Лукашэнка ўзельнічае ў расійскіх гульнях, але ніколі не пойдзі на стварэнне адзінай СПА, не пастаўіць тут дадатковая ракетная комплексы, не ўвядзе адзінную грашовую сістэму, то бок ён таксама выкарыстоўвае Расію з дзеля дасягнення сваіх мэтай.**

— Тое, што незалежнасць Беларусі ў яго разуменні, гэта яго ўлада — відавочна. Што тычыцца ўстаноўкі ракет наўно-шахага пакалення С-400, то спачатку ён звязаўся, што на гэта няма грошаў, ціпер гаворыць, што праект прафинансуе Расія. Але адказаў на яго каментары з расійскай боку нечувашь. Расія наўрад ці пойдзе на дысбаланс статус-кво ў Еўропе, нават калі будзе усталіваліся на тагаўскі СПА ў Польшчы. Навоўшта Расія становіцца закладнікамі Лукашэнкі, размяшчаючы тут свае ракетныя комплексы, даваю яму ў руکі навіеша ўзбраенне, калі гэта можна зрабіць на сваі тэрыторыі ў Калінінградзе? Па-моіму, гэта шаленая прапаганда.

Што тычыцца сумеснай СПА, то адказу на пытанне, што будзе камандаваць адзінай сістэмай, няма. Апошнім часам ужываецца азначэнне «егінальная» СПА. Але Расія не будзе драбніць сваю сістому супраціўнаветранай абароне, то траба гаварыць пра супраціўніцтва, даваю яму ў руку навіеша ўзбраенне, калі гэта можна зрабіць на ўзбраенне. Я могуць памыліцца, але ў дамове АДКБ няма артылерыя пра тое, што нападзенне на адну краіну — з'яўляецца нападзеннем на ўсёлым на чальцоў арганізацыі.

— **Ці існуе перспектыва стварэння рэальнага і мноцага ваенна-палітычнага блока на базе АДКБ? Ці стане яна такім інструментам, якім яго бачыць Расія?**

— Я б не ўжываў да гэтай структуры азначэнне «паўнавартасная». Часта гаворыць, што АДКБ — гэта анты-NATO. Але яны ненапараныя ні па караданнай, ні па кансалідациі інтэрэсаў. NATO — саюз дзяржаў, які грунтуюцца на агульных капітагоднісцях. Што тычыцца патэнцыялу АДКБ, то яго не варта перебольшваць. Ульшыу Расіі на постсавецкай прасторы, безумоўна, павялічыўся, але не факт, што яна дасягне паставленьняў мэтай з дапамогай гэтага блоку. Як прыклад, Расія наклала вета на праграму АБСЕ

— Грузія, матываваўшы гэта новымі ўмовамі і неабходнасцю арганізацыйныя працы асобных місій у Тбілісі, Цхінвалі і Сухумі. Але нікто яе ў гэтых раціоні не падтрымаваў. Узнікае пытанне, а што рабіла Беларусь? Мы гэтага не ведаєм. Між іншым, незалежнасць Паўднёвай Асіціі Абхазіі нікто не падтрымаваў. Якую вагу можа мець арганізацыя, калі яе сibры не маюць адзінства?

— **Многія аналітыкі гаворыць, што Лукашэнка ўзельнічае ў расійскіх гульнях, але ніколі не пойдзі на стварэнне адзінай СПА, не пастаўіць тут дадатковая ракетная комплексы, не ўвядзе адзіную грашовую сістэму, то бок ён таксама выкарыстоўвае Расію з дзеля дасягнення сваіх мэтай.**

— Тое, што незалежнасць Беларусі ў яго разуменні, гэта яго ўлада — відавочна. Што тычыцца ўстаноўкі ракет наўно-шахага пакалення С-400, то спачатку ён звязаўся, што на гэта няма грошаў, ціпер гаворыць, што праект прафинансуе Расія. Але адказаў на яго каментары з расійскай боку нечуваць. Расія наўрад ці пойдзе на дысбаланс статус-кво ў Еўропе, нават калі будзе усталіваліся на тагаўскі СПА ў Польшчы. Навоўшта Расія становіцца закладнікамі Лукашэнкі, размяшчаючы тут свае ракетныя комплексы, даваю яму ў руку навіеша ўзбраенне, калі гэта можна зрабіць на ўзбраенне. Я могуць памыліцца, але ў дамове АДКБ няма артылерыя пра тое, што нападзенне на адну краіну — з'яўляецца нападзеннем на ўсёлым на чальцоў арганізацыі.

Што тычыцца сумеснай СПА, то адказу на пытанне, што будзе камандаваць адзінай сістэмай, няма. Апошнім часам ужываецца азначэнне «егінальная» СПА. Але Расія не будзе драбніць сваю сістому супраціўнаветранай абароне, то траба гаварыць пра супраціўніцтва, даваю яму ў руку навіеша ўзбраенне, калі гэта можна зрабіць на ўзбраенне. Я могуць памыліцца, але ў дамове АДКБ няма артылерыя пра тое, што нападзенне на адну краіну — з'яўляецца нападзеннем на ўсёлым на чальцоў арганізацыі.

— **Якай на сёняні рэакцыя Захаду на стварэнне вайсковага саюза фактычна пад краініцтвам Расіі?**

— ЗША ставіцца да гэтага плаўліціва, бо рэальніца айнвайнаваць магчымасці і патэнцыял як краінаў-членаў, ні па караданнай, ні па кансалідациі інтэрэсаў. NATO — саюз дзяржаў, які грунтуюцца на агульных капітагоднісцях. Што тычыцца патэнцыялу АДКБ, то яго не варта перебольшваць. Ульшыу Расіі на постсавецкай прасторы, безумоўна, павялічыўся, але не факт, што яна дасягне паставленьняў мэтай з дапамогай гэтага блоку. Як прыклад, Расія наклала вета на праграму АБСЕ

— **Беларусь уступае ў ваенна-палітычны блок, у якім істотную ролю мае ўзвышэнне арганізацыі арміі, яе стан...**

— Беларуская армія, як наст пераконаюць, адна з самых баздольных на постсавецкай прасторы і нават у Еўропе. Але вось адзін толькі і амаль што побытаваў факт, які зводзіцца на што ўзарыганду: выпускнікі вайсковых вучыльніц краіны па традыціі падкідваюць манеты. У нас у абарончні толькі папяровыя грошы, узімак пытанне: манеты якой краіны падкідваюць маладыя афіцэры, прымакаючы прысягу Рэспубліцы Беларусь?

РЭГІЯНАЛЬНАЕ РЭХА ЧАРНОБЫЛЬСКАГА ШЛЯХУ

Вольга ХВОІН

На ўгодкі Чарнобыльскай трагедыі лідэры палітычных партый з'едуць са сталіцы ў рэгіёны. Акцыі 26 сакавіка пройдуць у Магілёўскай, Гродзенскай і Гомельскай абласцях.

У Мінску арганізатары Чарнобыльскага шляху заклікають людзей прыйсці 26 красавіка ў 12.00 да Акадэміі навук, адкуль мусіць распачацца шэсце на праспекце Незалежнасці да плошчы Якуба Коласа, затым на вуліцах Веры Харужай, Багдановіча і

Кульман да Чарнобыльскай капліцы. Завершыцца акцыя мітынгам. Аргкамітэт падрыхтаваў удзельнікам Шляху неспадзянкі, але пра іх сэнс можна будзе даведацца на месцы.

Сёлета арганізатары Чарнобыльскага шляху робяць акцэнт на такі фактары, як эканамічны кризіс, наступствы аварыі на ЧАЭС і будаўніцтва атамнай станцыі ў Беларусі. У Гродзенскай вобласці мерапрыемствы пройдуць у асноўным у Астравцы, недалёка ад якога можа быць пабудавана АЭС. У містэчка для сустрэч з жыхарамі арганізатары кампаніі «Чарнобыль-2009» збіраюцца запрасіць навукоўцаў Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, спецыялістаў з Расіі

і Літвы, прадстаўнікоў улады. Самастужныя спробы мясцовых актыўістаў арганізаціі інфармацыйнай кампаніі дагэтуль заканчваліся паразамі. Так, вядуна ў Міністэрстве інфармацыйнай расшэнніе энічыць наклад канфіскаванага бюлетэні «Астравецкі веснік», у якім падымаецца тэма будаўніцтва атамнай станцыі.

У Гомелі запланавана правесці мітынг, пададзена адпаведная заяўка ў гарвыканкам. Плануецца, што 24-25 красавіка разам з пілірамі Аб'яднаных дэмакратычных сіл (старшыней Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатолем Лібедзкім, кіраўніком Партыі камуністаў Беларускай Сиргеем Калінікам і палітыкам Аляксандрам Казуліным) кіраўнікі і лідо-

ры абласной кааліцыі наведаюць раёны Гомельскай вобласці, якія найбольш пацярпелі ад аварыі на ЧАЭС.

У Магілёве міркуюцца зладзішь невялікі мітынг, а ў мясоўках касцёле і царкве замовішь службы па ахвярах чарнобыльскай трагедыі.

Да кампаніі «Чарнобыль-2009» збіраюцца далучыцца індывидуальная падрыпмальнянікі. Намеснік старшыні грамадскай арганізацыі «За вольнае развіццё падрыпмальніцтва» (Кіеў, Украіна) Віктар Калей адзначаў, што эканамічны кризіс адбіўся на справах дробных падрыпмальнянікі. «Сённяшнія пытанні кризису ўціклынную звязаныя з палітычнымі расшэнніямі ўрада. Таму мы цалкам падтрымліваем правядзенне Чарнобыльскага шляху». Калі летасць гэта было некалькі разрознена, то цяпер кризіс прымушае нас аб'яднавацца», — цытуе словаў падрыпмальніка БелаПАН.

Пры ўёсі маштабнасці агучаных планаў палітыкі і адзін з сузанавальнікаў партыі «Беларуская хрысціянская демакратыя» Павел Севярынец адзначае, што за апошнія гады ўзвесьні арганізацыі Чарнобыльскага шляху значна пагорышылі: «На жаль, Чарнобыльскі шлях ператвараецца ў рытуальны акцыі. Хадзелася б эфектнасці, якіх ідэй, нестан-

дартнасці, крэатыўну. Вельмі не хапае інфармацыйнай працы з мэтавымі групамі: чарнобыльцамі, жыхарамі забруджаных тэрыторый». Павел Севярынец гаворыць, што прэтэнзіі могуць быць да арганізаціяў акцыі, якія не запрашалі, але прадстаўнікі гэтай арганізацыі «Шляху».

Моладзеўцы актыўісты са Смаліяўчай Яўген Пугач удзельнічае ў многіх акцыях апазіцыі. На пытанні пра тое, чаго не хапае ў арганізацыі акцыі, адказвае, што людзям не зразумела, навошта туды ісці. «Да ўсяго дэверу да цяперашніх партыйных кіраўнікоў мала. «Людзі не дурні і разумеюць, што і па чым у краіне. І хадзіць на акцыі апазіцыі пачнучы тады, калі з'явіцца аўтарытэтны лідэр, які ўцімна патлумачыць, навошта ісці на вулічнай акцыі і які вынік з гэтага будзе».

Зладзішь візіты палітыкаў у рэгіёны — надзвычай пазітыўнае расшэнне. Толькі зрабіць гэта было бы варта загадзя, каб падрыхтаваць людзей да галоўнай акцыі — Чарнобыльскага шляху ў Мінску — і не размазваць яе па ўёс Беларусі. Але і такі падыход ўсё ж значна лепшы за бісконцыя па-седжанні за «круглымі сталамі» і ў рэзонга кшталту «радах».

ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ

НІ ПРАЕХАЦЬ НІ ПРАЙСЦІ

У рэдакцыю «НЧ» з просьбай агульнай гісторыі адстойвання сваіх правоў у асобна ўзятым мястэчку звярнуўся жыхар вёскі Дукоў Пухавіцкага раёна Сяргей Шостак. Ніжэй прыводзім ліст чытача з неяўлікім скарачэннем. Копіі документаў, якія фігуруюць у апісанай справе, знаходзяцца ў рэдакцыі.

У нашай краіне існуе два меркавані адносна магчымых сацыяльных параменаў у бліжэйшай будучыні. Адны лічачы, што тут квітнеть «беларускі цуд», якому перашкаджаюць нешматлікія крыкуні, адмарозкі і жаўдзінікі. Іншыя ўпэўненыя, што ў Беларусі — дзве краіны. Кіраваць рэспублікай з дапамогай адміністрацыйна-каманднай сістэмамі з кожным днём становіцца ўсё складней. Палітычная сістэма, якую стварыў Аляксандр Лукашэнка, не можа быць мадэрнізаванай і дэмак-

ратyzаванай. Эта аналаг сістэмы, якая існавала ў Савецкім Саюзе. Нават калі Лукашэнка захоча нешта змяніць, яму гэтага не прабачаць яго ж паплечнікі. Мой прыклад даказае тое.

Болыш за тры гады таму я працаўшы на СПК «Дукоў» юрысконсультам і выступіў супраць старшыні Пухавіцкага райвыканкама З. А. Турко і старшыні СПК «Дукоў» З. У. Дамараду, якія,

мякка кажучы, злойжыў сваімі службовымі паўнамоцтвамі. У 2005 годзе яны фактывічна падаравалі падрыпмальніку І. У. Немагаю сажалку ў в. Дукоў плошчы 11 га. Матэрыяльныя страты гаспадаркі склалі 116 мільёнаў рублёў (балансавы кошт сажалкі). Каб выпатрабаваць сажалку назад, мне давялося неаднаразова звяртаться ў праукрутару Пухавіцкага раёна і падрыпмальніку кіраўніку.

Тады мае апаненты пайшли іншым шляхам. Яны выселілі з жылля шмат-

дзяцелную см'ю Бандолік — маіх сведкаў па справе аб злойжыўнанні старшыні СПК З. У. Дамараду. Мікалай Валянцінавіч Бандолік — лепшы механізтар СПК «Дукоў» 2005 года, дэлегат прэзідэнцкага Усебеларускага народнага сходу 2006 года, чарнобылец з зоны адсценення — па надуманых матывах

разам з жонкай-дзяржай быў спачатку пазбаўлены працы, а потым апынуўся на вуліцы. Цілер у вёсцы Дукоў ідзе збор подпісаў пад звяротам да старшыні Мінскага аблвыканкама Крупца.

Прывяду вытрымкі з гэтага дакумента: «Мы, ніжэйгадзісаныя грамадзянамі Рэспублікі Беларусь, жыхары вёскі Дукоў Пухавіцкага раёна, выказываем свой рашучы пратест

супраць міявага «будаўніцтва» аграгарадка ў нашым населенym пункце.

Фармальна, з дапамогай ашуканства, аграгарадок быў ззадзены ў эксплуатацію ў 2005 годзе. Камісія службвойціў штотыдзенна па чацвяртага засядала ў кантэнеры СПК «Дукоў».

Усе службы рабёна рапортавалі пра гатоўнасць аўтака да здачы ў эксплуатацыю. Рашэнне не прымісці сябе доўга чакаць: камісія падпісала

акт прымечкі. Аднак вынік уражвае нават франтавікоў. Па дукорскіх дарогах ні праехаць ні прайсці. Дамыкатэджы — суцэльная халтура, людзі з'язджаюць да атрымання жылля з ўсёй распісцай. Як правіла, гэта сэм'і з вялікімі проблемамі. Каражнікі дукору — горадаўтарынай гаспадарцы амаль не засталося. Цяжкасць кадраў аграгарадкаў не дадважыліся

чатырох гадоў. Мы ўжо не говорым, што пры будаўніцтве аграмястэка не выкананыя прынятые дзяржавай стандарты. Цепларатраса ўсю зіму знаходзіцца ў раскаланнім стане».

Магчыма, гэты ліст пайтрыцы лёс нашых папярэдніх звяротаў у розныя інстанцыі — мы дайшли аж да Адміністрацыі прэзідэнта. Усе яны накіроўваюцца да тых службвойціў, на якіх скардзяцца грамадзяніне.

Думаю, што цяпер наўдышчу час ахвярнасці для прадстаўнікіў апазіцыі. Напрыклад, Аляксандр Казулін сваім учынкам пасля прэзідэнцкіх выбараў зрабіў значна больші цыліндр на еўрапейскі Беларус, чым усе апазіцыянеры, якія засідаюць у грамадска-кансультатыўнай радзе пры Адміністрацыі прэзідэнта, разам з'яўляюцца. Мой таварыsh Сяргей Абраозускі, які паднёў жыхароў пасёлка Дружны і Свіслач супраць будаўніцтва хімічнага завода «Аўгуст-бел» у 30 кіламетрах ад Мінска. Яго чатыры разы прыцягвалі да адміністрацыйнай адказнасці, адначы на таго, што чалавек прыйшёл падтрымкі яго на мітынг. Для маленьких пасёлкаў гэта велімі шмат. На жаль, іншым шляхам у бліжэйшай будучыні мы наўродім чаго даможамся для Беларусі.

Падрыхтавала Марыя Крук

ГРАМАДСТВА

6

► МЕРКАВАННЕ

АДСТАЎКА НАВУМАВА ЯК ІНДЫКАТАР ПЕРАМЕНАЎ У ПАЛІТЬЦЫ І ЎЛАДНАЙ ЭЛІЦЕ

Андрэй Ляховіч

Фармальнае тлумачэнне
адстаўкі міністра
ўнутраных спраў Уладзіміра
Навумава стомленасцю і
«запрацаванасцю» выклікала
шквал крытыкі і ані кроплі
даверу, бо яшчэ зусім нядайна
екс-міністр дэмамістраваў
выдатную фізічную форму
свайм пешымі марафонамі.
Журналісты і аналітыкі
агучылі шэраг версій сыходу
аднаго са старэйшых чальцоў
каманды Аляксандра
Лукашэнкі. Пралануем вашай
увазе артыкул палітолога
Андрэя Ляховіча, у якім ён
дае свае тлумачэнні ратацыі
кадраў у эшалонах улады і
магчымых наступстваў для
краіны ад гэтых пераменаў.

Прадвызначаная адстаўка

Наўгад ці падставай для адстаўкі стала нядайные распаўсюджванне ў інтэрнэце звароту аянімных супрацоўнікаў праваахоўных органаў, у якім выказваліся прэтэнзіі да працы Навумава. Таксама ёсьць падставы сумніваваць ў іншых чынніках адстаўкі, якія называюць аналітыкі. У прыватнасці, сцвярджаеца, што пад кіраўніцтвам Навумава так і не было раскрыта сама гучнае злачынства апошніга часу — выху на афіцыйным канцэрце ў Дзені незалежнасці 3 ліпеня 2008 года.

Аднак расследаванне гэтага здарэння павінна было знаходзіцца ў кампетэнцыі МВС, а КДБ, як і кожная крымінальная справа, распачатая па артыкулах «тэрарызм» і «замах на жыццё вышайших службовых асобаў». То, што на Уладзіміра Наумава было ўскладзенасць кіраванне расследаваннем, значыла, што ўжо ў ліпені 2008 года ён быў «казлом адпушччанія». Яго адстаўка была прадвызначана яшчэ ў той час.

Версія, што адхіленнем Навумава ад пасады Лукашэнка хоча залаходзіцца Захад, каб паехаць у Прагу на саміт «Усходніяга партнёрства», з'яўляецца спрэвідлівой толькі частковка. Улада імкнешца весці дыялог з Захадам, але па шэрагу прычынай Лукашэнка не збраенца ехаць у Прагу. Рэпрэсіямі ў лютым ён паказаў, што будзе весці дыялог, дэманс-труочы сілу сваіх пазіцый. Аса-біста паехаць у Прагу азначала б

Photo: Belyaev

для яго падэмамістраваць сваю слабасць.

Ратацыя кадраў

Адстаўка Навумава з'яўляецца заканамернай у свяtle пераменаў, што адбываюцца ў Беларусі. Заднаго боку, улада хоча ўказаць Захаду на гэтую перамену, з іншага — адстаўка з'яўляецца галоўнай праявай тых пераменаў, пра якіх афіцыйны Мінск не гаворыць. Але менавіта гэтыя перамены вызначаюць харкітар развіція сітуацыі ў краіне. Найперш гэтым крокам улада дае пазітыўны сігнал для Захаду. Гаворыць, што зацікаўлена ў працягненні дыялогу, што будзе сама змяніцца «ў лепшы бок», калі дыялог працягненца, а Беларусь уключыцца ў праграму «Усходніх падпартнёрстваў». Ад пасад адхіляюць асобаў, наяўнасць якіх ва ўладзе стварае проблемы ў развіціі адносін з Захадам. Уладзімір Навумав — апошні высокапастаўлены фігурант справы аб палітыках-суперніках Лукашэнкі, які з'яўліўся ў 1999 годзе (у той час Навумав узначальваў службу біспекі прэзідэнта).

Эта ратацыя кадраў паказвае на моцныя пазіцыі груп у складзе кіруючай эліты, якія выступаюць за аўтарытарную мадэрнізацыю, за падкантрольную павольную палітычную лібералізацыю. Маецца на ўзAZE група сына прэзідэнта Віктора Лукашэнкі і група тэхнікатаў на чале з прэм'ер-міністрам Сяр-

геем Сідорскім. Яны ініцыявалі буйныя ратацыі ў складзе сілавых і кантрольных структур, каб правесці наверх сваіх прызначэнняў.

Роля сілавых (КДБ, МУС) і кантрольных (Камітэт дзяржканцтролю, пракуратура) структур у палітычнай сістэме Беларусі з'яўляецца. Яны знаходзяцца пад кантролем груп, якія выступаюць за асцярожныя, пралічаныя, але ўсе ж змены ў Беларусі. Навумав быў апошнім падпартнёром калісці магутнай групы сілавікоў і кантралёраў на чале з дзяржкайным сакратаром Рады біспекі Віктара Шыманам. Адхіленне Уладзіміра Навумава — апошні крок у поўным падпарядкаванні кантралёраў і сілавікоў.

Судносіны сіл

Чым больш падкантрольнымі тэхнікатаў і групе Віктара Лукашэнкі становіцца больш прагматичней, больш гатавай да інавацый, зменў. У тым ліку падыўшашаца верагоднасць кроکаў з боку ўлады ў кірунку палітычнай лібералізацыі. Атрымалася пазбавіцца ад прэсінгу сілавікоў і кантралёраў на дынамічні дырэктарскага корпуса, часам малавартагоднай становішчай атынкаванай кампаніі супраць эканамічнай эліты. Можна сказаць, што гэтым ствараюцца дадатковыя ўмовы для эканамічнай лібералізацыі.

Працяг чысткі ў складзе кантрольных і сілавых структур паказвае на тое, што прыярытэтамі

прэзідэнта Уладзіміра Макея, хто ведае гісторыю Беларусі ў яе несавецкім разуменні. Улада будзе працягваць «забірапа» у апазыцыі тэму беларускай гісторыі, культуры, мовы. Кшталту таго, як раней забралі тему незалежнасці Беларусі.

Уладзімір Навумав — выхадец з Расіі (са Смаленску). Ён не прамовіў ніводнага слова па-беларуску, у адрозненні ад Макея, які выступае па-беларуску, і нават Лукашэнкі, які ўжывае беларускія слова (напрыклад, «фанабрыстычны расцяне»). Прышоў час, калі быць ва ўладзе выключна рускамоўным, не ведаць беларускай, не гаварыць нават «на трасцінцы» азначае вылучана ў горысы бок.

Адстаўка Навумава пацвярджае, што ў складзе ўлады німа груп, якія маглі бы выступаць у ролі лабісту расійскіх інтэрсаў, за «сапраўдную» інтэграцыю, як гэтага хоча Расія. Улада досьці кансалідаваная, што тычицца незалежнасці Беларусі. Тому Беларусь не зробіць кроку ў на-кірунку «сапраўднай» інтэграцыі з Расіяй. Не будзе складзены пад дыктоўку Максы «Канстытуцыйны акт Саюзны дзяржавы». Не адбудзенца аб'яднання грошовых сістэм. Беларусь не перадае пад кантроль Расіі бюджетаўтарыльных прадпрыемстваў.

Беларусь будзе дэмамістраваць на таптатацца на месцы ў пытаннях ваеннаі інтэграцыі, праводзіць сумесныя вучэнні, каб дэмамістраваць ролю «щытца» супраць NATO і адзінага саюзніка. Але пры гэтым не аддастася пад кантроль усходніх суседкі сваю сістemu СПА. Не пойдзе на павелічэнне ваеннаі прысутнасці Расіі, не адправіць вайскоўкоў

Ратацыя кадраў паказвае на моцныя пазіцыі групай

у складзе кіруючай эліты, якія выступаюць за аўтарытарную мадэрнізацыю, за падкантрольную павольную лібералізацыю

міністрам. Аднак было зразумела, што Навумав не зменіц Сідорскага.

У цалым улада ў Беларусі становіцца больш прагматичней, больш гатавай да інавацый, зменў. У тым ліку падыўшашаца верагоднасць кроکаў з боку ўлады ў кірунку палітычнай лібералізацыі. Во бачны моцны ўплыў тых, хто ўстане праціўнікі гэтых кроек і іх наступствы.

Тэндэнцыі

У складзе ўлады ўзмажніцца прадстаўніцтва тых, хто гаворыць па-беларуску, лічыць сябе беларусам і єўрапейцам (дастаткова ўзгледаць адпаведныя заяві кіраўніка Адміністрацыі

прадпрыемстваў за інтэрэсы АДКБ, то бок Расіі. І рагам Лукашэнкі не прызнае незалежнасць Пайденавай Асекі і Абхазіі, бо не хоча быць прывязаным да Расіі, не хоча, каб яго лічылі марыянеткай.

У выніку захоўваецца верагоднасць чаргавання газавага канфлікту з Расіяй. У выпадку цікавіцца з боку Расіі, прад'яўлення непрымальных патрабаванняў, як гэта было ў студзені 2004 года, Беларусь адкажа на той жа мове, што і тады. Як вынік, не варта чакаць, што Расія вылучыць на прэзідэнцкіх выбарах 2010 года ў Беларусі свайго кандыдата. Яна будзе пасіўна або актыўна падтрымліваць кандыдатуру Аляксандра Лукашэнкі.

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

TV

20 КРАСАВІКА, ПАНЯДЗЕЛАК

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00,
15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55

Навіны.

06.05, 07.05, 08.10 «Добрай раніцы, Беларусь!».

06.45, 07.45 Зона Х.

07.30, 08.25, 11.50 Дзэлавое жыццё.

08.20 Гатум разам.

08.30 У свеце матарау.

09.05, 13.55 «беларусь. Гісторыя Перамогі».

09.10Nota Bene.

09.35 «Зорнія танцы».

11.00 Меладраматичны серыял «Два бакі арной Ганні» (Україна).

12.10 Лірычна камедыя «Урокі спакушэння» (Україна - Расія).

14.05 Жаночае ток-шоў «Жыццё як жыццё. «Мой нелюбімы школы настаўнікі».

15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.

15.30 Культурная людзі.

16.05 Гульняное шоў «Інтуіцыя».

16.50 Меладрама «Гарачы лёд» (Расія).

17.50 Меладраматичны серыял «Два бакі арной Ганні» (Україна).

18.50, 01.20 «Зона Х». Крымінальная хроніка.

19.35 «Арэна». Програма аб спорце.

19.55 Ток-шоў «Ход у адказ».

21.00 Панарама.

21.50, 01.40 Драматичны серыял «Доктар Хай» (ЗША).

23.00 Драматичны баявік «Доказ жыцця» (ЗША).

01.30 Дзень спорту.

11.10 «Кантрольны закуп».

11.40 «Ералаш».

13.10 «Балахай+».

13.45 «Модны прысуд».

14.45 «Хачу ведаць».

15.10 «Гарачы лёд». Шматсерыйны фільм.

16.15 «Лесні майі краіны».

18.20 Камедыйны серыял «Хто ў хаце гаспадар?» (Расія), 2005 год. Закл. серыя.

19.05 «Чакай мяне».

20.00 Час.

21.00 Навіны спорту.

21.05 Ток-шоў «Выбар».

22.05 «След». Шматсерыйны фільм.

23.05 Навіны спорту.

23.10 «Зверотны адлік».

23.40 «Місія пракозлівасці». Шматсерыйны фільм.

00.40 Навіны спорту.

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30

«24 гадзіны».

06.10 «Мінічына».

06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою».

08.30 «Тыдзень».

09.30 «Вялікі сняданак».

10.00 «Гіч історыя».

10.55 «Танга ўтрок».

11.45 «Сіла прыцягнення». Серыял.

12.40 «Званая вічэр».

13.50 Фільм «Слухаюць цішыню». Расія.

13.55 «Я - вандруюча».

16.00 «Культурнае жыццё».

16.50 «Спартыўны тыдзень».

17.10 «Наша справа».

17.20 «Мінічына».

17.30 «Званая вічэр».

18.30 «Сіла прыцягнення». Серыял.

20.00 «Сталічна падрабязнасці».

20.15 «Добры вечар, маліня».

20.35 Фільм «Мужына павінен плаціць».

22.55 «СТБ-спорт».

23.00 «Сталічны футбол».

23.30 «Салдаты. Новы прызыў». Серыял.

00.25 «Гучная справа».

06.55 «ЛАДная раніца».

07.55 Смачна з Барысам Бурдой.

18.40 Тлесбарометр.

09.10 Узты зданы.

09.15 Гадзіні суду. Справы сямейныя.

10.10 Серыял «Сладычніцца» (Мексіка).

11.00 Семейная меладрама «Крылы Анёла» (Україна). 1-я і 2-я серыя.

12.50 Слова пісменніка.

13.15 Прывіднікі дэткітў «Сустречная галаса» (Расія). 1-я серыя.

14.15 Бухта капітану.

14.50 Пазасланская гадзініна.

15.10 Талесерыйны фільм.

15.40 Экспедыцыя.

17.20 Камедыя «Умбілдон» (Вялікабрытанія - Францыя).

21.10 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Аглід.

00.05 Хакей. Формупла гульня.

00.05 «Сіла прыцягнення». Серыял.

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

8

22 КРАСАВІКА, СЕРАДА

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00,
15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55
Навіны.
06.05 Дзень спорту.

06.10, 07.10, 08.10 «Добрый раніць, беларусь!».

06.45, 07.45 Зона Х.

07.30, 11.55 Дзялпое жыццё.

08.20 Гатум разам.

08.35 Сфера інтарэса.

09.05, 13.55 «беларусь». Гісторыя Перамогі.

09.10 Меладрама «Монтэхрыста» (Расія).

10.00 Меладрама «Гарачы лёд» (Расія).

10.50 Меладраматичны серыял «Два бакі арной Ганні» (Україна).

11.40 «Бурафэц». Дзень з днём».

12.10 Гульняюшо шоў «Інтуіцыя».

13.05 Камедыйны серыял «Монк» (ЗША).

14.05 Альманах вандраванніу.

14.25 Камедыйны серыял «Офіс» (ЗША).

15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.

15.25 Відафільм АТН «Швэцкі стол з мадным меню... у Баросе».

16.05 Дзэтктыўны серыял «Капкан» (Расія).

16.50 Меладрама «Гарачы лёд» (Расія).

17.50 Меладраматичны серыял «Два бакі арной Ганні» (Україна).

18.50, 00.45 «Зона Х». Крымінальная хроніка.

19.30 Зямельна пытанне.

19.55 Меладрама «Монтэхрыста» (Расія).

20.50 «Спортлото 5 з 36». Забаўляльнае шоў.

21.00 Панарама.

21.50, 01.05 Драматычны серыял «Доктар Хай» (ЗША).

22.55 Гангстэрскі баўбяк «Заплаціць спаўнай» (ЗША).

00.50 Дзень спорту.

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00
Навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».

09.05 «Прэм'ера». Шматсерыйны фільм.

10.05 Прэм'ера. «Шальны анёл». Шматсерыйны фільм.

11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 22.50, 00.25
Навіны навіны.

11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.05, 00.40
Навіны спорту.

11.10 «Кантрольны закуп».

11.40 «Ералаш».

12.05 «Малахай».

13.10 «Разумець. Прабачыць».

13.45 «Модны прысуд».

14.45 «Хачу ведаць».

15.10 «Гарачы лёд». Шматсерыйны фільм.

16.15 «Агнон каханін».

17.10 «Хай кажуць» з Андрем Малахавым.

18.20 Камедыйны серыял «Гуманоіды ў Карапе».

19.00, 2008 год.

19.55 «Рудая». Шматсерыйны фільм.

20.00 Час.

21.05 Прэм'ера. «Шальны анёл». Шматсерыйны фільм.

22.05 «След». Шматсерыйны фільм.

23.10 Тэорыя неверагоднасці.

23.40 «Місія празорлівасці». Шматсерыйны фільм.

24.00 «Лічынія».

24.45 «Сіла прыцягнення». Серыял.

25.10 «Гаджэ каначын».

25.55 Моладэвія серыял «Монк» (ЗША).

26.00 «Спорталото 5 з 36». Забаўляльнае шоў.

26.50 Альманах вандраванніу.

27.00 Панарама.

27.50, 01.05 Драматычны серыял «Доктар Хай» (ЗША).

28.00 Гангстэрскі баўбяк «Заплаціць спаўнай» (ЗША).

28.50 Альманах вандраванніу.

29.00 «Рудая». Шматсерыйны фільм.

29.50 «Лічынія».

30.00 «Сіла прыцягнення». Серыял.

30.50 «Гаджэ каначын».

31.00 «Сіла прыцягнення». Серыял.

31.50 «Гаджэ каначын».

32.00 «Сіла прыцягнення». Серыял.

32.50 «Гаджэ каначын».

33.00 «Сіла прыцягнення». Серыял.

33.50 «Гаджэ каначын».

34.00 «Гаджэ каначын».

34.50 «Гаджэ каначын».

35.00 «Гаджэ каначын».

35.50 «Гаджэ каначын».

36.00 «Гаджэ каначын».

36.50 «Гаджэ каначын».

37.00 «Гаджэ каначын».

37.50 «Гаджэ каначын».

38.00 «Гаджэ каначын».

38.50 «Гаджэ каначын».

39.00 «Гаджэ каначын».

39.50 «Гаджэ каначын».

40.00 «Гаджэ каначын».

40.50 «Гаджэ каначын».

41.00 «Гаджэ каначын».

41.50 «Гаджэ каначын».

42.00 «Гаджэ каначын».

42.50 «Гаджэ каначын».

43.00 «Гаджэ каначын».

43.50 «Гаджэ каначын».

44.00 «Гаджэ каначын».

44.50 «Гаджэ каначын».

45.00 «Гаджэ каначын».

45.50 «Гаджэ каначын».

46.00 «Гаджэ каначын».

46.50 «Гаджэ каначын».

47.00 «Гаджэ каначын».

47.50 «Гаджэ каначын».

48.00 «Гаджэ каначын».

48.50 «Гаджэ каначын».

49.00 «Гаджэ каначын».

49.50 «Гаджэ каначын».

50.00 «Гаджэ каначын».

50.50 «Гаджэ каначын».

51.00 «Гаджэ каначын».

51.50 «Гаджэ каначын».

52.00 «Гаджэ каначын».

52.50 «Гаджэ каначын».

53.00 «Гаджэ каначын».

53.50 «Гаджэ каначын».

54.00 «Гаджэ каначын».

54.50 «Гаджэ каначын».

55.00 «Гаджэ каначын».

55.50 «Гаджэ каначын».

56.00 «Гаджэ каначын».

56.50 «Гаджэ каначын».

57.00 «Гаджэ каначын».

57.50 «Гаджэ каначын».

58.00 «Гаджэ каначын».

58.50 «Гаджэ каначын».

59.00 «Гаджэ каначын».

59.50 «Гаджэ каначын».

60.00 «Гаджэ каначын».

60.50 «Гаджэ каначын».

61.00 «Гаджэ каначын».

61.50 «Гаджэ каначын».

62.00 «Гаджэ каначын».

62.50 «Гаджэ каначын».

63.00 «Гаджэ каначын».

63.50 «Гаджэ каначын».

64.00 «Гаджэ каначын».

64.50 «Гаджэ каначын».

65.00 «Гаджэ каначын».

65.50 «Гаджэ каначын».

66.00 «Гаджэ каначын».

66.50 «Гаджэ каначын».

67.00 «Гаджэ каначын».

67.50 «Гаджэ каначын».

68.00 «Гаджэ каначын».

68.50 «Гаджэ каначын».

69.00 «Гаджэ каначын».

69.50 «Гаджэ каначын».

70.00 «Гаджэ каначын».

70.50 «Гаджэ каначын».

71.00 «Гаджэ каначын».

71.50 «Гаджэ каначын».

72.00 «Гаджэ каначын».

72.50 «Гаджэ каначын».

73.00 «Гаджэ каначын».

73.50 «Гаджэ каначын».

74.00 «Гаджэ каначын».

74.50 «Гаджэ каначын».

75.00 «Гаджэ каначын».

75.50 «Гаджэ каначын».

76.00 «Гаджэ каначын».

76.50 «Гаджэ каначын».

77.00 «Гаджэ каначын».

77.50 «Гаджэ каначын».

78.00 «Гаджэ каначын».

78.50 «Гаджэ каначын».

79.00 «Гаджэ каначын».

79.50 «Гаджэ каначын».

80.00 «Гаджэ каначын».

80.50 «Гаджэ каначын».

81.00 «Гаджэ каначын».

81.50 «Гаджэ каначын».

82.00 «Гаджэ каначын».

82.50 «Гаджэ каначын».

83.00 «Гаджэ каначын».

83.50 «Гаджэ каначын».

84.00 «Гаджэ каначын».

84.50 «Гаджэ каначын».

85.00 «Гаджэ каначын».

85.50 «Гаджэ каначын».

86.00 «Гаджэ каначын».

86.50 «Гаджэ каначын».

87.00 «Гаджэ каначын».

87.50 «Гаджэ каначын».

88.00 «Гаджэ каначын».

88.50 «Гаджэ каначын».

89.00 «Гаджэ каначын».

89.50 «Гаджэ каначын».

90.00 «Гаджэ каначын».

90.50 «Гаджэ каначын».

91.00 «Гаджэ каначын».

91.50 «Гаджэ каначын».

92.00 «Гаджэ каначын».

92.50 «Гаджэ каначын».

93.00 «Гаджэ каначын».

93.50 «Гаджэ каначын».

94.00 «Гаджэ каначын».

94.50 «Гаджэ каначын».

95.00 «Гаджэ каначын».

95.50 «Гаджэ каначын».

96.00 «Гаджэ каначын».

96.50 «Гаджэ каначын».

97.00 «Гаджэ каначын».

97.50 «Гаджэ каначын».

98.00 «Гаджэ каначын».

98.50 «Гаджэ каначын».

99.00 «Гаджэ каначын».

99.50 «Гаджэ каначын».

100.00 «Гаджэ каначын».

100.50 «Гаджэ каначын».

101.00 «Гаджэ каначын».

101.

24 КРАСАВІКА, ПЯТНІЦА

- 1**
- 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 19.30, 23.55 Навіны.
06.05 Дзень спорту.
06.10, 07.10, 08.10 «Добрай раніца, Беларусь!».
06.45, 07.45 Зона Х.
07.30, 11.55 Дзялівое жыццё.
08.20 Гатум разам.
08.35 Сфера інтарэсай.
09.05, 13.55 «Беларусь. Гісторыя Перамога».
09.10 Дэтэктыўная меладрама «Монтэ-рыста» (Расія). Заключная серыя.
10.05 Меладраматычны серыял «Два бакі адной Ганні» (Україна).
11.40 «Еўрафест. Дзень за днём».
12.10 Гульнявое шоў «Ітуніцыя».
13.05 Камедыны дэтэктыўны серыял «Моню» (ЗША).
14.05 Шпілька.
14.30 Камедыны серыял «Офіс» (ЗША).
15.15, 19.40 Навіны рэгіёна.
15.25 Відэафіlm АТН «Швеція стоп з модным меню». У Гётбротру.
16.05 Дэтэктыўны серыял «Капкан» (Расія).
17.10 Хакей. Чэмпінат свету. Беларусь - Канада. Прамая трансляцыя.
19.55 Лёдавое шоў Я.Люшчанкі «Залаты лёд Страсдзівія».
21.00 Панарама.
21.50 Фантастычны серыял «Зорны крэйсер «Галактыка» (ЗША - Вялікабрытанія).
23.40 Рамантычная музычная камедыя «Полы не ў вусы» (Францыя).
01.45 Дзень спорту.

- 12.05 «Малахай+».
13.00 Нашы навіны.
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Зразумець. Прабачыць».
13.45 «Модны прысуд».
14.45 «Хачу ведаць».
15.10 «Гарачы лёд». Шматсерыйны фільм.
16.00 Нашы навіны.
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Агонія хаканія». Шматсерыйны фільм.
17.10 «Хай кажуць» з Андрэем Малахавым.
18.00 Нашы навіны.
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Документальны дэтэктыў».
19.00 «Поле чудаў».
20.00 Час.
20.30 Нашы навіны.
21.00 Навіны спорту.
21.05 «Клуб вясёлых і знаходлівых». Вышэйшая ліга.
23.15 Трылер «Трынаццаты паверх».
01.00 «Наша Belarusia».
01.30 Нашы навіны.
01.45-01.55 Навіны спорту.

- TВ**
- 06.00 «24 гадзіны».
06.10 «Лініччына».
06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою».
07.30 «24 гадзіны».
07.40 «Раніца. Студыя добрага настрою».
08.30 «Вітанапарна».
08.50 «Смерць шпіёнам - 2». Серыял.
10.00 «Піяць гісторый».
10.30 «24 гадзіны».
10.40 «Дараган перадача».
10.55 «Танк ўгорок». Тэленавэла.
11.45 «Сіла прыягнення». Серыял.
12.40 «Званая вічэр».
13.30 «24 гадзіны».
13.50 «Добры дзень, доктар!».
14.20 «Гадкае качанія». Моладзеўы серыял.
15.10 Фільм «Даун Хайс». Расія, 2000 г.
16.30 «24 гадзіны».
16.50 «Асобы інтарэс».
17.20 «Лініччына».
17.30 «Званая вічэр».
18.30 «Сіла прыягнення». Серыял.
19.30 «24 гадзіны».

- 20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, молянія».
20.30 КВ3. Першая ліга. 1/8 Фіналу.
22.30 «24 гадзіны».
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 «Гарачы лёд».
23.25 «Відзімо-невідзімо». Агляд міжнароднага шоў-бізнесу.
00.05 Фільм «Поле бітвы - Зямля». ЗША, 2000 г.

- aq**
- 06.55 «Ладная раніца».
07.55 Смачна з Барысам Бурдой.
08.20 Дэтэктыўны серыял «Тэрмінова ў нумар» (Расія).
09.10 У эты дзень.
09.15 Гадзіна суду. Справы сямейных.
10.10 Час футбольу.
10.40 Серыял «Сладчыніца» (Мексіка).
11.30 «Лабірінты: хаджэнны Варсанофф».
12.00 Кінараман «Вяртнанне будулай» (СССР). 4-я серыя, заключная.
13.15 Вострасюжтальная меладрама «Жанчына жада ведаць» (Расія). 1-я серыя.
14.10 Прам'ера. Мультсерыйны «Галактычны футболь» (Францыя). 1-я і 2-я серыі.
15.00 Пазакласная гадзіна.
15.10 Школо рамонты.
16.05 Гадзіна суду з Паўлам Астахавым.
17.05 Смачна з Барысам Бурдой.
17.35 Серыял «Сладчыніца» (Мексіка).
18.35 Навіны культуры.
18.50 Дэтэктыўны серыял «Вяртнанне Мухтара».
19.05 Проста цырк.
19.55 Беларуская часіна.
20.55 Калыханка.
21.15 Экспедыцыя.
21.20 Фантастычна камедыя «Унутраная прастора» (ЗША).
23.35 Хакей. НХЛ. Агляд тыдня.

- 13.50 Навіны - Беларусь.
14.00 Весткі.
14.20 «Кулагін і партнёры».
14.55 «Ту - 104. Апошнія слова лётчыка Кузняцова». Документальны фільм.
15.50 «Бітва за звышку». Документальны фільм.
16.50 Навіны - Беларусь.
17.00 Весткі.
17.25 «Гарадок». Дайджэст.
17.55 Тэлесерыял «Лэздзі Мэр», 2001 г.
18.50 Навіны - Беларусь.
19.00 Весткі.
19.30 «Дэзякурны на краіне».
20.30 Фільм «Агітбрагада «бі ворага!». 2007 г.
23.00 Навіны - Беларусь.
23.10 Дэтэктыў «Круг асуджаных». 1991 г.
01.00 Заканчэнне эфіру.

- НТВ**
- 06.00 Сέння.
06.05 Інформацыйны канал «Сёння раніца».
09.00 «Галоўны герой».
10.00 Сέння.
10.20 «Рускія не здаюцца».
10.50 Шнур вакол свету.
11.20 Дэтэктыўны серыял «Залатыя хлопцы».
12.10 Драматычны серыял «Палюбоўніца».
13.00 Сέння.
13.35 Дэтэктыўны серыял «Вяртнанне Мухтара».
15.05 Проста цырк.
15.30 «Агілд. Надзвычайнае здарэнне».
16.00 Сέння.
16.30 Дэтэктыўны серыял «Працяг будзе».
18.15 «Ты не паверыш! Ньюс».
18.30 «Агілд. Надзвычайнае здарэнне».
19.00 Сέння.
19.40 «Следства вялі...».
20.45 «Надзвычайнае здарэнне. Расследование».
21.05 Суперстрак прадстаўляе: «Крутая 90-я. Шасціўская песні смутнага часу».
23.05 Авантурны трывер «Спрытныя руکі».
12.20 Фільм «Дзеци як дзеци». 1978 г.

25 КРАСАВІКА, СУБОТА

- H**
- 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05 «Рудая». Шматсерыйны фільм.
10.05 Прам'ера. «Шалыны анёл». Шматсерыйны фільм.
11.00 Нашы навіны.
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Кантрольныя закуп».
11.40 «Ералаш».

- 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 19.00 Навіны.
06.05 Дзень спорту.
06.10, 07.10, 08.10 «Добрай раніца, Беларусь!».
06.45, 07.45 Зона Х.
07.30, 11.55 Дзялівое жыццё.
08.20 Гатум разам.
08.30 Відэафіlm АТН «Гарвард: гамарня кадраў».
09.05 «Беларусь. Гісторыя Перамогі».
09.15 Смейная камедыя «Мішу з Абэрса» (Францыя).
11.25 Відэафіlm «Людзі на балоче» цыклу «Асироддзе пасялення».
12.10 Меладрама «Добры дзень Вам!» (Україна).
14.05 «Будні чэмпіянаў».
14.30 «У чаканіі. Мундзіляля». Дзённік чэмпіянату свету па футболе-2010.
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
15.30 Бокал гланеты.
16.10 «Зона Х». Вінкі тыдня.
16.35 Гульнявое шоў «Ітуніцыя».
17.35 Відэафіlm АТН «Пазымі Няўсіжскага хакання» цыклу «Зямля беларуская».
17.55 «Вава лата».
18.45 Латарэя «Піяцёрачка».
19.30 Авантурная камедыя «Агенцтва «Мара» (Расія - Україна).
21.00 Панарама.
21.45 Гісторыка-рамантычная драма «Мемуары гітлер» (ЗША).
00.25 Уласнай персонай.
00.55 Чэмпіянат свету па аўтагонках «Формула-1». Гран-прэ Бахрэйна. Кваліфікацыя.

- TВ**
- 06.15 «Раніца. Студыя добрага настрою».
08.05 «Гарачы лёд».
08.30 Фільм «Прыгоды Электроніка». СССР, 1980 г. 3-я серыя.
09.35 «А - вандраўца».
10.00 «Крокі да поспеху».
10.55 «Мінск і мінчанка».
11.30 «Хаканне Маё». Камедыны серыял.
12.30 «Новыя падарожнікі дылетанта».
13.00 Фільм «Семінаццаць імгненнія вясны». СССР, 1973 г. 7-я і 8-я серыі.
13.30 «Ваеннае таемніца».
16.20 «Наша справа».
16.30 «24 гадзіны».
16.45 Фільм «Гульня ў джын». Расія, 2000 г.
18.05 «Top Gear. Руская версія».
19.00 «Малая Радзіма».
19.30 «24 гадзіны».
20.00 «СТБ-спорт».
20.05 Фільм «Небяспечны Бангкок». ЗША, 2008 г.

- 21.50 «Відзімо-невідзімо». Агляд міжнароднага шоў-бізнесу.
22.30 «24 гадзіны».
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 Фільм «Клубнічка ў супермаркете». Германія-Італія-Югаславія, 2003 г.
00.25 СТБ прадстаўляе: «Сімфанічны сустрэчы з Прэзідэнцкім аркестрам». Музыка Венесуэлы і Кубы.
01.20 Фільм «Спакуслівія - 2». ЗША, 2001 г.

- aq**
- 07.00 Добрай раніца, Расія!
09.20 Тэлесерыял «Кармеліта».
10.10 Тэлесерыял: «Калі яе зусім не чакаш».
11.00 Весткі.
11.25 Тэлесерыял «Троес супраць усіх».
12.20 Фільм «Дзеци як дзеци». 1978 г.

- 11.15 Фільм «Гамлет Шчыгроўскага ўезду». 1975 г.
12.50 «Павел I». Документальны фільм.
14.00 Весткі.
14.20 «Гарадок».
14.30 Фільм «Плашчаніца Аляксандра Неўскага». 1992 г.
16.50 Навіны - беларусь.
17.00 Прам'ера. «Аншагі і Кампанія».
18.50 Навіны - беларусь.
19.00 Весткі ў суботу.
19.40 Прам'ера. «Гарадок».
20.40 Прам'ера. «3 дні нараджэння, Ала!». Юбілейны канцэрт Алы Пугачоў.
23.40 Фільм «Ало, Варшава!». 1971 г.
01.10 Заканчэнне эфіру.

- НТВ**
- 07.35 Мультфільм.
08.00 Сέння.
08.20 «Казкі Бажанава».
08.45 Мультфільм.
08.55 «Агілд».
09.25 «Без рэцпту».
10.00 Сέння.
10.25 «Галоўная дарога».
10.55 «Купіліны падыянкі».
11.55 «Кватэрна пытнанне».
13.00 Сέння.
13.30 «Асоба небяспечны».
14.05 Прыгоднікі фільм «Кевін з Пойначы».
16.00 Сέння.
16.30 «Жаночы погляд».
17.05 Дэтэктыўны серыял «Закон і парадак». Аддзел апературыных расследаванняў.
19.00 Сέння.
19.30 «Професія-рэпарцёр».
20.00 «Програма Максімум». Скандалы. Інтрыгі. Расследаванні.
21.25 «Грандыёная гонка». Забавіяльная програма (ЗША).
22.30 Камедыйная меладрама «Анатомія Грэй-4» (ЗША).
00.05 Казанава.

- РОССІЯ**
- 09.30 Ралі. Чэмпіянат свету. «Ралі Аргентыны».
10.00 Формула-1.
10.30 Снукер. Чэмпіянат свету ў Вялікабрытаніі (Шэйфлд). 6-ы дзень.
12.00 Снукер. Чэмпіянат свету ў Вялікабрытаніі (Шэйфлд). 7-ы дзень. Прамая трансляцыя.
15.00 Снукер. Чэмпіянат свету ў Вялікабрытаніі (Шэйфлд). 6-ы дзень.
16.30 Снукер. Чэмпіянат свету ў Вялікабрытаніі (Шэйфлд). 7-ы дзень. Прамая трансляцыя.
19.00 Футбол. Еўрагалі. Часопіс.
19.15 Снукер. Чэмпіянат свету ў Вялікабрытаніі (Шэйфлд). 7-ы дзень. Прамая трансляцыя.
19.45 Футзала. Кубак УЕФА. 1/2 фіналу. «Кайрат» (Казахстан) - «Інтар'ю» (Іспанія).
21.00 Снукер. Чэмпіянат свету ў Вялікабрытаніі (Шэйфлд). 7-ы дзень. Прамая трансляцыя.
21.30 Ралі. Чэмпіянат свету. «Ралі Аргентыны». 1-ы дзень.
19.00 Хто ёсць кім?: Лера Сом.
19.15 «Чарнобыльцы». Польшча, 2001 г.
19.40 Праект «Будуны».
21.15 Рэпартаж «без рэтушы»: «Салідарныя з беларуссія». Польшча, 2009 г.
20.25 Кружэка.
21.00 Аб'ектуў.
21.25 Серыял «Кансультатыя ў рукоўым садзе».
19.00 Хто ёсць кім?: Лера Сом.
19.15 «Чарнобыльцы». Польшча, 2001 г.
19.40 Праект «Будуны».
21.15 Рэпартаж «без рэтушы»: «Салідарныя з беларуссія». Польшча, 2009 г.
20.25 Кружэка.
21.00 Аб'ектуў (галоўнае выданне).
21.15 Госць «белсату».
21.35 Маст. фільм «Смерць як лустас хлеба». Польшча, 1994 г.
23.30 Серыял «На поўных абаротах».
00.00 Аб'ектуў.

- БЕЛСАТ**
- 18.00 Аб'ектуў.
18.10 Тыдзень з радыё «Свабода».
18.40 Дак. фільм «Смех і молат». Данія, 2005 г.
20.10 На колах.
20.35 YoLife!
21.00 Аб'ектуў (галоўнае выданне).
21.10 Блізкія гісторыя. Дак. фільм «Пара-нені». Польшча, 2005 г.
21.45 Маст. фільм «Вакол свету за восемдзесят дзеяні». ЗША-Югаславія, 1989 г.
23.20 Еўрапа сёння.
23.45 Дак. фільм «Хэлі-былі...». Беларусь, 2007 г.
00.00 Аб'ектуў.

26 КРАСАВІКА, НЯДЗЕЛЯ

НЯДЗЕЛЬНЫЕ СЕРЫЕ

06.50 Моладэзвесія серыял «Сэрца акіяну» (Францыя).

07.20 Прыватнікі серыял «У пошуках капитана Гранта» (СССР).

08.25 Альманах вандравання.

08.55, 14.50 «Беларусь. Гісторыя Перамогі».

09.00 Навіны.

09.05 Арсенал.

09.35 Камедыны серыял «Як сказаў Джым» (ЗША).

10.00 Культурная людзі.

10.35 Усе стыхі.

11.10 У свече матарау.

11.45 «Еўрафест. Дзень за днём».

12.00 Навіны.

12.10 Сацыяльная драма «Я памятаю...» (беларусь).

13.55 Nota Bene.

14.25 Навіны.

14.35 Навіны рэгіёна.

14.55 Чэмпіянат свету па аўтагонках «Формула-1». Гран-пры Бахрейна. Гонка. Прамая трансляцыя.

15.55 Ледавая шоў Я.Плюшчанкі «Залаты лёд Страсбурга».

17.55 Суперлото.

18.55 «Зорнія танцы».

20.35 «Спортлото 5 з 36». Забаўляльнае шоў.

21.00 «Панарама тэднія».

22.10 Футбол. Ліга чэмпіёнаў. Відэаспосіс.

22.45 Рамантычная камедыя «Экс-папулюнік» (ЗША).

00.15 Камедыны серыял «30 РОК» (ЗША).

07.00 АНТ прадстаўляе: «Нядзельная раніца».

08.00, 09.00 Нашы навіны.

09.05 Нядзельная пропаведзь.

09.20 «Шчаслівая разам». Камедыны серыял.

09.50 «Шалапутныя нататкі».

10.10 Пакупка усе дома.

11.00 Фазэнда.

11.35 «Разумніці і разумнікі».

12.20 АНТ прадстаўляе: «Ранішняя пошта».

13.05 «Зваротны адлік».

13.35 Нядзельны «Ералаш».

14.00 Прым'ера. Эдуард Хіль. Сто хітоў караля эстрады».

15.00 Прым'ера. «Уладзіслаў Дварэцкі. Непрыкметны».

16.00 Нашы навіны.

16.15 Навіны спорту.

16.20 Меладрама «Аўрора». Украіна, 2006 год.

18.25 Прым'ера АНТ: «Песні майі краіны».

20.00 Контуры.

21.05 АНТ прадстаўляе: «Дыханне планеты».

21.40 Фільм «Слухачы цішыні».

23.30 «Што? Дзе? Калі?». Фінал.

00.45-01.20 «Камедыя Клаб».

06.55 «Праверана на сабе».

07.40 «Ворачка - 4x». Камедыны серыял.

08.05 Фільм «40 на карысць Танечкі». СССР, 1982 г.

09.30 «Добры дзень, доктар!».

10.00 Відавочнік прадстаўляе: самае смешнае».

10.55 «Вялікі сняданак».

11.30 «Хаканне Маё». Камедыны серыял.

12.30 «Аўтапанарама».

13.00 Фільм «Скарб». Украіна, 2007 г.

14.40 «Дарагая перадача».

15.00 «Культурнае жыццё».

15.30 «Прыхватны гісторык».

16.30 «24 гадзіны».

16.50 Уваскрэсение класікі. Дыялогі аб музыцы.

18.00 «Фантастычныя гісторыі».

19.00 «Аўтапанарама».

19.30 «Тыдзень». Інфармацыйна-аналітычная праграма.

20.30 Фільм «Я памятаю...». Беларусь, 2006 г.

22.05 «Спартыўны тыдзень».

22.25 «Прафесійны бокс».

23.20 «Агенцтва «Залатая куля». Серыял.

08.20 Дабравест.

08.50 Бухта капітанай.

09.30 Наша піцерачка.

10.00 Мультфільм.

10.15 Фантастычны серыял «Прыгоды Электроніка» (СССР). Заключная серыя.

11.25 Медычныя таемніцы.

12.05 Сезон поспеху.

12.45 Пасоўсанне+.

13.00 Гаспадар.

13.30 «Чарнобыльская джунглі». Відэофільм («Беліэрэнтры»).

13.55 Дээтэктыўны серыял «Прыгоды Шэрлака Холмса і доктара Ватсана». Фільм «ХХ стагоддзе пачынаеца» (СССР). 1-я серыя.

15.30 Камедыны серыял «Дурнушка Бэці» (ЗША).

17.10 Хакей. Чэмпіянат свету. Славакія - Беларусь. Прамая трансляцыя.

19.30 Экспедыцыя.

20.00 Футбол. Чэмпіянат Беларусь. Дынама (Мінск) - БАТЭ. Прамая трансляцыя.

21.30 «Дачныя аркады».

13.00 Сέння.

13.20 «Крамлёўская пахаванні».

14.05 «Фантастычныя прыгоды «Падзямелле цмокава».

16.00 Сέння.

16.30 «Барацьба за ўласнасць».

17.05 Дээтэктыўны серыял «Закон і парадак. Злачыны намер».

19.00 «Сёння. Выніковая праграма».

19.50 «Чыстасардчнае прызнанне».

07.00 «Здабытак рэспублікі».

07.25 Шматсерыйны фільм «Міхайла Ламаносаў». «У славу Айны», 1986 г.

08.45 Драма «Асяцінская легенда», 1965 г.

10.05 «Смехапанарама» Яўгенія Петрасяна.

11.00 Весткі.

11.10 «Сам сабе рэжысёр».

12.00 Дээтктыў «Вяртанне Турэцкага». Фільм 5 з 6н аўбяціў варніца».

14.00 Весткі.

14.20 Прым'ера. «Патой бок жыцця і смерці. Пекла». Документальны фільм.

15.25 Прым'ера. «Танцы з Зоркамі». Сезон-2009.

18.25 «Сумленны дээтктыў».

19.00 Весткі тыдня.

20.05 «Спеціяльныя карэспандэнты».

20.35 Прым'ера. Фільм «Ціча рака Волга», 2009 г.

22.30 Камедыя «Рээпцент вядзьмаркі». 2003 г.

00.25 Заканчэнне эфіру.

09.30 Ралі. Чэмпіянат свету. «Ролі Аргентыны». 2-я дзень.

10.00 Супербайк. Чэмпіянат свету ў Нідэрландах. Суперпоул.

10.30 Марафон. Лондан. Прамая трансляцыя.

13.45 Супербайк. Чэмпіянат свету ў Нідерландах. 1-я спроба.

14.15 Супербайк. Чэмпіянат свету ў Нідерландах. Прамая трансляцыя.

15.00 Веласпорт. Лъв-Бастон-Лъвеж.

18.00 Футзала. Кубак УЕФА. Фінал.

19.30 Супербайк. Чэмпіянат свету ў Нідерландах. 2-я спроба.

20.15 Мотаспорт па выхадных.

20.45 Снукер. Чэмпіянат свету ў Вілкабртаніі (Шэлфінд). 9-ы дзень. Прамая трансляцыя.

00.00 Бокс.

02.00 Мотаспорт па выхадных.

БЕЛСАТ

18.00 Прэс-экліпс.

18.15 Серыял «Ранч».

19.05 Форум.

19.55 «Без рэтуши»: дак. фільм «Белы ветразь над Прыпяцю». Беларусь, 2008 г.

21.00 Аб'ектыў.

21.20 «Гісторыя пад знакам Пагоні»: «Дзяржавы».

21.25 Жайтуха.

21.55 Фільматацка майстроў: маст. фільм «Метад». Іспанія-Францыя, 2005 г.

00.00 Аб'ектыў.

ШАНОУНЯЯ ЧЫТАЧЫ!

Газета «Новы час» працягвае падпіску на 2009 год.
Падпісацца на выданне можна на першыяд ад 1 месяца
да 1 года праз пошту або праз банк.

Падпіска на «Новы час» праз пошту

- Выразаем купон.
- На ПАШТОВЫМ ПЕРАВОДЗЕ пішам суму грашовага пераводу ў лічбах і пропісам.
- У графе «Ад каго» пішам прозвішча, імя, імя па бацьку.
- Ніжэй указываем адрес.
- Ідзем на бліжэйшую паштовую аддзяленне і здзяйсняем паштовы перавод.
- Ксеракопію плацёжнага дакумента, атрыманага вами, з указаннем тэрміну падпіски і адресам даставальніку накіроўваем у рэдакцыю.
- Кошт падпіски за адзін нумар — 500 рублёў (на адзін месяц — 2000 рублёў).

Міністэрства связи и информатизації Республікі Беларусь	
№ _____ (по реестру ф. II)	
№ _____ (по реестру ф. 10)	
ПРИЕМ	
Предоплата за доставку г-ты «Новы час»	
Наименование предприятия связи, к - гербовая печать	Календарный шт. места подачи
№ по ф. 5	Сумма, вид услуги, подпись оператора
ПОСТОВЫЙ ПЕРЕВОД на _____ руб.	
(сумма прописью)	
Кому Г-та «Новы час», р/с 3012211080010 філ. МГДАО «Белинвестбанк», Куда код 153001764, УНН 190790926 г. Минск, ул. Коллекторная, 11	
От кого _____	
Адрес _____ (почтовый индекс и подробный адрес)	

ІСПРАВЛЕНИЯ
НЕ ДОПУСКАЮТСЯ

Падпіска на «Новы час» праз банк

- Выразаем купон.
- Пішам прозвішча, імя, імя па бацьку і адрас.
- Указываем суму аплаты.
- Ідзем у адзяленне банка і здзяйсняем пералік грошай.
- Ксеракопію плацёжнага дакумента, атрыманага вамі, з указаннем тэрміну падпіски і адресам даставальніку накіроўваем у рэдакцыю.
- Кошт падпіски за адзін нумар — 500 рублёў (на адзін месяц — 2000 рублёў).

ІЗВЕЩЕНІЕ			
ЧИУП «Час навінаў» (получальнік платежа) МГД ОАО «Белінвестбанк» г. Мінск (найменование банка)			
Счет получателя	3012211080010	Ліцевой счет	Код 764
УНП*	190790926		
(фамилія, імя, отчество, адresa)			
Вид платежа	_____	Дата	Сумма
Період падпіски указывает абонент			
Платильщик	_____	Пеня	Всего
Кассир			
КВІТАЦІЯ			
ЧИУП «Час навінаў» (получальнік платежа) МГД ОАО «Белінвестбанк» г. Мінск (найменование банка)			
Счет получателя	3012211080010	Ліцевой счет	Код 764
УНП*	190790926		
(фамилія, імя, отчество, адresa)			
Вид платежа	_____	Дата	Сумма
Період падпіски указывает абонент			
Платильщик	_____	Пеня	Всего
Кассир			

ЦІКАВА

СЕПАРАТЬСТЫ, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Іван БІЧ

Напрыканцы сакавіка
ў Барселоне праішоў кангрэс
Еўрапейскага вольнага альянсу
(EFA), прысвечаны будучым
выбарам у Еўрапарламент.
Галоўны лозунг сходу —
надаць кожнаму еўрапейскаму
этнасу права на дзяржайнасць.

Асноўную правому трывала Нэлі Мээс, старшыня EFA. Яна была бескампраміснай. Нэлі паскардзілася на тое, што «з часу правядзення кангрэсу ў 2004 годзе ў Еўропе паўстала толькі дзве незалежныя дзяржавы — Косава і Македонія».

«Мы перакананы, што ў хуткім часе ўзнікне ящэ больш новых дзяржав — аўтарытэтных акціераў у еўрапейскай палітыцы. Напрыклад, Каталонія, — альтымістычна закончыла старшыня альянсу.

Падобныя заявы можна было блізьчы прыколам, калі б не той факт, што EFA дастаткова ўпльвала структура. Яна мае дэпутацкую группу ў Еўрапарламенце. Парты — сабры EFA фармуюць і ўваходзяць у рэгіянальныя ўрады (Шатландыя, Каталонія).

Еўрапейскія вольны альянсы узялі сабой кангламерат партый, што адстойваюць права народу краін ЕС, якія не маюць дзяржаўнасці.

Гісторыя гэтага незвычайнага Інтэрнацыяналу пачалася, калі адбыліся першыя выбары ў Еўрапарламент. У выніку дэпутацкія мандаты атрымалі прадстаўнікі піці рэгіянальных партый — Сацыял-дэмакратичнай лейбэральскай партыі (Паўночнай Ірландыі), Фламандскага народнага саюза (VU), Дамакратычнага фронту Валоніі (Бельгія), Народнай партыі Паўднёвага Ціролю (Італія), Шатландскай нацыянальнай партыі (SNP).

Шатландцы і паўночныя ірландцы далучыліся адпаведна да фракцый лібералаў і сацыял-

дэмакрататаў. Затое валонцы і

фламандцы пасправаліся стварыць Тэхнічную группу прыхільнікаў незалежнасці. У 1981 годзе некалькі еўрапейскіх рэгіянальных партый дамовіліся сфармаваць альянс картэль — толькі самы Еўрапейскія вольны альянс. З тых часоў у Еўрапарламенце стала існуць фракцыя EFA.

Аднак на той момант саюз доўгта не пратымаўся. Перш за ёсць ў кожным рэгіёне той ці іншай краіны ЕС існавала свая мадэль нацыянальнасцічнага руху. Так, у Каталоніі нацыяналісты гістарычы былі звязаны з левым рухам, а ў Паўночнай Італіі — з правым.

У 1989 годзе частка рэгіянаў, уключаючы сабры EFA, пасправаліся сфармаваць группу прыхільнікаў. Яна называлася «Група вясёлкі» і складалася з прадстаўнікоў Краіны Баскія, Паўночнай Італіі, Корсікі. Да іх таксама далучылася група Дацкага народнага руху еўраскептыкаў. Адначасова партыя Канвергенцыя — Саюз за Каталонію выйшла з EFA, але не ўступіла ў «Групу вясёлкі».

Раскол працягваўся і пасля выбараў 1994 года. Правыя ўайшли ў фракцыі кансерватараў і лібералаў. Іншыя (SNP, VU і Канарская кааліцыя) стварылі сваю групу Еўрапейскі радыкальны альянс. Пытанне, яким

мае быць рух еўрапейскіх рэгіёнаў, засталося адкрытым.

На выніках выбараў 1999 года перамогу, прынамсі часовую, узялім канфлікце здаўшы левыя. Дэпутаты ад партый, якія ўваходзяць у EFA, заснавалі разам з Зялёнымі супольную фракцыю Greens/European Free Alliance. У фракцыі EFA на той час было 10 чалавек (ульсы, шатландцы, фламандцы, баскі, андалузцы і галісійцы). Тым не менш гэта не перашкодзіла EFA атвісці сябе ў 2000 годзе Еўрапейскай парламентарам.

Зрэшты, гэты крок быў абсалютна лагічны. Парты — сабры EFA прадстаўлены практична ў кожнай краіне Еўрасаюза. Якіх толькі экзатычных назваў тут не сустранені: Партыя Мараві (Чехія), Партыя Аквітаніі (Францыя), Славенскі саюз і Рух за незалежнасць Сіциліі (Італія), Партыя польскага народу (Літва). Рух за аўтаномію Сілезіі (Польшча), Партыя Фрызаў (Германія).

Усёгда Еўрапейскія вольны альянс аўтэнтычнае 40 партый з 20 краін ЕС. Цікава, што партыі прадстаўляюць не краіну, а рэгіёны. Думаецца, што калі б сёння ў Беларусі, як напачатку 90-х, актыўнізіўся палескі рух, ён даўно бы атрымаў сібірскую аўтэнтычнасць у EFA.

Апошнія праграмныя дакументы EFA былі прынятыя ў

2000 годзе. Адпаведна ім, Еўрапейскія вольны альянсы выступаюць за «Еўропу вольных народаў, якую грунтуеца на прынцыпах кааперацыі і салідарнасці паміж еўрапейскімі нацыямі і ўсімі народаамі свету». Гэта значыць, што ЕС мусіць адмовіцца ад цэнтралізацыі, абараніць культурную і моўную спецыфіку рэгіёнаў.

Структура альянсу вельмі дамакратычная. У генеральнай асамбліі кожная партыя мае адзін голос. Вышэйшы орган EFA — Савет. Старшыня альянсу — Нэлі Мээс. Яна нарадзілася ў 1941 годзе, па адукцыі педагог. У 1971 годзе была абраная ў парламент Бельгіі ад фламандской партыі «Народны саюз», стала сенатарам, таксама дэпутатам фламандской і еўрапейскага парламента.

С 2001 года — старшыня Еўрапейскага вольнага парламента. На гэтым пасадзе ён з'яўляецца ў час цяперашняга эканамічнага кризису.

Нагадаем, што кризіс у Ісландыі спрабаваў шалёна падзенне аўтарытату нацыянальнастай у той жа Шатландыі. Людзі бацца,

што без апекі Лондану і Брусселя ім зараз эканамічна не выжыць.

Пра тое, што заклікі EFA трэба разумець асцярожна, сведчыць і пазіцыя Еўрапейскага вольнага альянсу па пытанні незалежнасці Паднёўскай Асепці і Абхазіі. Кіраунікі EFA дэкларуюць Сухумі і Цхінвалі аб незалежнасці ігноравалі. Замест гэтага ў жніўні 2008 года прыняты раздоляючы з патрабаваннем да Афінаў прызнаць права македонцаў называцца македонцамі.

Увогуле, рэзалацыйны EFA — асобная песня. Такую экзотыку яшчэ трэба пашукаваць. Напрыклад, у снегіні мінулага года Еўрапейскія вольны альянсы прыняў салідарнасць з жыхарамі ігальянскага Паўднёвага Ціролю, якія пратэставалі супраць продажу календараў на 2009 год з выявай Мусаліні (дучу ў свой час праводзіў палітыку асіміляцыі наіменсцамоўных жыхароў краю). А ў лютым гэтага года альянс прыняў заяву ў падтрымку двух хлопчыкў з Нанту за нацыянальнастайныя надпісы на сценах улады выпісалі штраф у 30 тысяч єура.

Як можна разумець, для EFA больш важная канкрэтная падтрымка руху ў абарону рэгіянальной і культурнай ідэнтычнасці на месцах. Гэта таксама вельмі істотна. Жарты жартамі, а там хлопцам з Нанту за нацыянальнастайныя надпісы на сценах улады выпісалі штраф у 30 тысяч єура.

Як можна разумець, для EFA

будзе дражніць Захад да заканчэння глабальнае крызису, а што будзе пасля, прагнаваць цяжка. Маскве ў такай сітуацыі застаецца толькі прыняць реальніцасць, абараніць сваю пазіцыю ў адносіні да іншых. Таксама і не сварыца з адным з галоўных транспартаў рэспублікі вугляроду ў Еўропу.

«Республіка» (Паўднёвая Асепці)

бюджет дражніць Захад да заканчэння глабальнае крызису, а што будзе пасля, прагнаваць цяжка. Маскве ў такай сітуацыі застаецца толькі прыняць реальніцасць, абараніць сваю пазіцыю ў адносіні да іншых. Таксама і не сварыца з адным з галоўных транспартаў рэспублікі вугляроду ў Еўропу.

«Tribuna» (Польшча)

Такія крокі (патрабаванне новых крэдытў) ёсць праява слабасці эканамічнай палітыкі цяперашняй улады. Адноўленая ў Беларусі савецкая мадэль гаспадаркі не здолна вырабляць канкуренцыйныя на зневажных рынках тавару на таім аўтэнтычнай ідэнтычнасці. У выніку гандлёвыя баланс краіны нельга выраініць за кошт продажу інвестарам. Гэта, у сваю чаргу, гаворыць пра то, што перспектывы крэдыту, якія набрала Беларусь, вельмі не зразумелая.

«Независимая газета» (Расія)

ЯНЫ ПРА НАС: ЗАМЕЖНАЯ ПРЕСА ПРА БЕЛАРУСЬ

Здаецца, што не столькі Расія кантролюе Еўропу. Какоіты, Смірнова, Лукашэнкі і іншыя, колькі яны намагаюцца кантроліваць Расію, патрабуюць ўсе новыя прывілеі або амен на абязканкі палімніяй лаяльнасці. У гэтай сітуацыі старая думка наконт «нашага сукіні сыну» набывае незвычайную афарбоўку. З тым, што сукін сын — сабры, таварыш і брат, ніхто не спрачаецца. Застаецца ўдакладніць па-сямейна-му: старэйшы або малодшы.

«Коммерсантъ» (Расія)

Нашы адносины з Беларуссю заходзяць у тупік. Адзінны плюсам можна лічыць, магчымы, толькі вайсковыя супрацоўніцтва. Аднак накопкі гэта важна на фоне рэзкага пахаладжання! 1 красавіка з кабельных сетак Беларусі з'яўліся як пляц расійскіх каналаў. А мы ўсё кажам: «Украіна, Украіна...» Шматлікія апазиціянеры з патрыятычнай лагеру ўсім вінаватаць Крэмль. Быццам гэта крамлёўская Бацькаўшчына. Логікі тут асаўлівый ямана. Па-першае, што значыць «адштурхнуці»? Беларусь, як і раней, карыстаецца прэферэнцыямі.

Адсюль салідны грант у эквіваленце 12 працэнтаў ВПР Беларусі. Па-другое, калі невялікай краіне так моцна патрэбныя кредиты, то наўгад ці можна размнажыць пра реальнай незалежнасць. Інакш нашто ў такой сітуацыі дэмантраваць такі горан? Сенія мы назірамо поўны правал зневалітнай палітыкі Аляксандра Лукашэнкі. Цяпер можна ўпіўнена меркаваць, што адмовіўшыся стаць часткай Расіі, Беларусь будзе часткай Захаду. Паказальна, што рэспубліка ўціхніць патрэбу міжнародных фінансавых структур, а гэта смяротны прысуд. Варта ўзгадаць лёс румынскага лідэра Чаушеску, які таксама спрабаваў балансаваць паміж СССР і Захадам. Гэты палітык набраў шмат дайгоў і паспрабаваў разлічыцца з коштам жорсткай эканоміі. Вынік відомы — рэвалюцыя і трыбунал.

«Рускій обозрэватель» (Расія)

Між іншым, прызнанне Беларуссю незалежнасці Абхазіі і Паўднёвой Асепці, здаецца, зацяўляеца на навыязнаныя тэрмін. Робячы разлік на дапамогу ЕС і міжнародных фінансавых арганізацый, прэзідэнт Беларусі наўрад

будзе дражніць Захад да заканчэння глабальнае крызису, а што будзе пасля, прагнаваць цяжка. Маскве ў такай сітуацыі застаецца толькі прыняць реальніцасць, абараніць сваю пазіцыю ў адносіні да іншых. Таксама і не сварыца з адным з галоўных транспартаў рэспублікі вугляроду ў Еўропу.

«Речь» (Расія)

Не магу сабе ўяўіць, што ў Польскай Народнай Рэспубліцы пасля 13 снежня 1981 года (увядзенне вайсковага становішча) быў магчымы, напрыклад, з'езд «Салідарнасці». Яго б папросту не дапусцілі. У вытрымках тэрміністу ён павінен захвоўваць добрыя адронісны зусім партнёрам. Доўгі час баланс паміж ЕС і Расіяй

ЗАМЕЖЖА

12

▼ МІЖНАРОДНЫЯ НАВІНЫ

ФРАНЦЫЯ. ЛЕВЫЯ ТЭРАРЫСТЫ ВЫРАТАВАЛИ СВЕТ АД АТАМНАГА ЖАХУ

Левая грамадскасця Германіі пачала кампанію ў абарону двух баевікоў нямецкай левай радыкальной групавек Рэвалюцыйныя ячэйкі (RZ), якія хаваліся ў Францыі. На дні паўрэспубліканскага суда вырашыў выдаць абодвух — жанчыну і мужчыну, якім ужо пад 70 гадоў — нямецкай паліцыі. Абаронцы тэрарыстаў кажуць, што іх нелгы карашь, паколькі... яны выратавалі свет ад атамнай вайны.

RZ узімлі ў другой палове 70-х, калі ўверс свет шакавалі падзеі ў Паўднёва-Афрыканскай Рэспубліцы, дзе паліцыя адкрыла агонь па мірных дэмантрантах і забіла 176 чалавек, Радыкальная левая ў Германіі вырашылі ў адказ падкладаць бомбы пад фіфы нямецкіх кампаній і фірм, якія супрацоўнічалі з урадам Паўднёвой Афрыкі. У тым ліку яны актыўна падпальвалі склады і прадстайцтвы кампаній, якія дапамагалі рэжыму Прэтторыі зрабіць сваю ўласную атамную бомбу. Расіты супрацоўнічалі з марылі пра сваю ядзерную зброяю, якая могла бы стаць моцным аргументам у барацьбе супраць краін-суседзяў, што падтрымлівалі рух чарнаксурых у Паўднёвой Афрыцы. Аднак у выніку стварыць бомбу не паспелі. Адным словам, свету моцна пашанцаўца, і левыя выданні кажуць, што ў гэтым ёсць істотны ўніесак баявікоў RZ.

На матэрыялах «Tageszeitung» (Германія)

ТАЙВАНЬ. ЗАРЭГІСТРАВАННАЯ КАМУНИСТЫЧНАЯ ПАРТЫЯ

Камуністычная партыя Тайваню атрымала афіцыйнае пасведчэнне аб рэгістрацыі за подпісам дырэктара МУС. Дзейнасць камуністай была забароненая на востраве яшчэ з часу Чан Кайши. Мясцоўская прыхільнікі ідэі Маркса і Леніна неаднаразова спрабавалі легалізаўца, аднасно беспаслявух. Акрамя апошняга разу. Хаця не абышлося без кур'ёзу. У 2000 годзе прэзідэнт Чэн Шуйбянь, які пачаў

дыйялог з КНР, заявіў, што камуністы могуць дзейнічаць легальна. Тыя хуценька сабраліся, аднак міністр унутраных спраў адмовіўся выдаць патрэбны дакумент аб рэгістрацыі іх партыі. Камуністы ў адказ пайшлі па судовых інстанцыях. І у выніку перамаглі: у мінулым годзе Вышэйшы суд даў згоду на легальную дзейнасць камуністай. МУС было вымушэна падпрадкавацца. Цікава, што камуністы Тайваню упарты кажуць, нібыта яны не маюць нікіх контактаваў з камуністычнымі Пекінам.

На матэрыялах «Lewica» (Польша)

ШВЕЙЦАРЫЯ. СУСВЕТНАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ СУПРАЦЬ РАСІЗМУ І ЗА АНТЫСЕМІТЫЗМ

На 20–24 красавіка ў Жэневе прызначана другая сусветная канферэнцыя супраць расізму. Напярэдадні арганізаторы робяць усё магчымыё, каб пазбегнуць скандалу. Яны памятаюць вынік першай канферэнцыі, якая адбылася ў верасні 2001 года ў Дурбане (Паўднёва-Афрыканская Рэспубліка). Падчас таго з'езду былі прынятыя ўнія антыхасцісткіх рэзулюцыі. Дэлегаты нават адмаяўлялі факт Халакосту. У выніку прадстаўнікі Ізраілю пакінулі канферэнцыю. Іронія гісторыі — праз два дні пасля заканчэння мерапрыемства Аль-Каїда атакавала 3000. Новая канферэнцыя абліеца быць яшчэ больш скандальнай. Палкоўнік Кафаді, які будзе прадстаўляць Лівію, ужо заявіў, што стане дамагацца прызнання ісламу ўніверсальнай ролігіяй чалавечства. Бялоўчысія новага выхуку антыхасцісткі, афіцыйны Парыж ужо заклікаў да бойкоту сустэрэна. Між тым, арганізаторы кажуць, што антыхасцісткі забабоніў не дапусціць. Яны, напрэклад, дабіліся таго, што з тэктай праектаў рэзулюцыі выключана слова «габрэй».

На матэрыялах «Charlie hebdo» (Францыя)

► ПАРТЫИ

АД МУСАЛІНІ ДА БЕРЛУСКОНІ

Алег НОВІКАЎ

У Італіі самараспушцілася партыя Нацыянальны альянс (AN) — гістарычны нашчадак Саюза фашысты Беніта Мусаліні. Былыя сабры AN дружна вырашылі ўступіць у партыю кансерватараў.

Журналісты, якія пісалі рэпартажы з апошняга з'езду партыі Нацыянальны альянс, канстатуюць: дэлегаты не дэманстравалі ніякага пачуцця настальгіі або разгубленасці.

Нагадаем, што рашэнне пра самароспуск Нацыянальнага альянсу было, на першы погляд, прынята пад прымусам і дыктатам ціперашняга прэм'ера Сільвія Берлусконі. Кавалер (мнішка палітыка) — галоўны спонсар і харызматычны лідер італьянскай правай — заявіў, што не бачыць сэнсу ў будучым фармаваць шырокія выбарчыя кааліцыі. Зараз ён будзе ісці на выбары самастойнай партыі — Popolo della Libertà (Народ свабоды).

«Хто не са мной, той супраць мяне», — фактычна даў зразуміць Сільвія сваім саюзікам па ўраду: партыі Нацыянальны альянс і Лізе Поўначы. Пагроза заслугоўвае ўвагі. Берлусконі канцрэту амаль увесь медыяярынак. Альянс не вытрымаў маральнаўшчыні і падаўся на харакіры. Яго сабры ўвайшлі ў новыя партыйныя праекты Берлусконі.

Для кожнага фанатыка мадэлі правага аўтарытартызму навіна пра распуск AN гучыць як пахавальны звон па ўсіх традыцыях. Нацыянальны альянс — прамы гістарычны нашчадак Саюзу фашысты Беніта Мусаліні. Саюз быў забаронены пасля краху фашысцкага рэжыму, аднак пасля вайны ў 1947 годзе быўшы фашысты змаглі сабрацца пад дахам новай партыі — Італьянскага сацыяльнага руху (MSI).

Ужо абрэвітура партыі калада пра погляды яе заснавальнікаў. MSI — гэта скарочаная форма, прызвішча Мусаліні. З тых часоў MSI стаў сапраўдным жукупам, крыніцай пагрозы асновам італьянскай рэспублікі. Місіні (так правазвалі саброў MSI) адкрыта сімпатызавалі рэжыму Франкі, казалі, што дыктуатура «чорных палкоўнікаў» у Грэцыі — прыклад для Італіі. На базе радыкальнага крыла MSI існаваў шэраг тэрарыстычных арганізацый, адказныя за так званую «стратэгію напругі» — арганізацыю тэрарыстычных атак. Некаторыя сабры руху наўраты спрабавалі ўзяць паўстанніе супраць рэспублікі.

Праўда, шмат хто бачыў у праекце MSI руку ЦРУ, якое баялася прыходу да ўлады панўлярных на Апенінах камуністай і актыўна фінансавала любыя

антыхасцістичныя арганізацыі. Напрыклад, MSI, нягледзячы на шум вакол фашысцкіх герояў, якія памерлі за радзіму змагаючыся з амерыканцамі, падтрымала ўступленне Італіі ў блок NATO. MSI нават заплюшчыла вочы на тое, што некаторыя артыкулы статуту NATO супярэчылі прынцыпам руху.

Напрыклад, Італія як сабра Наўчона-ацтвантычнага альянсу аўтаматычна адмаячылася ад зменшых тэртыярыйных прэтэнзій, прызнаўшы перадачу шэрагу гародоў на беразе Адрытыкі Югаславіі.

Нават пасля 1995 года, калі да кіраўніцтва MSI прыйшоў прагматычны Джанфранка Фіні, які перайменаваў рух на Нацыянальны альянс і нават зрабіў з'езд. Берлусконі канчаткована не пазбавіўся іміджу партыі карычневых. Колькі Фіні не яе казаў партыціям, што Мусаліні — гэта архаіка, тыя ўсё робіна кожны год святкавалі гадавіну Пахаду на Рым.

І вось цяпер легендарная арганізацыя добрахвотна распускаецца, каб уліца ў склад партыі, якія марышткі стаць асновай кансерватыўнага лагеру. Больш таго, як паказвае насторыя саброй Нацыянальнага альянсу, яны абліслютна не супраць такога варыянту. «Нарэшце ў нас будзе сапраўдная партыя для італьянцаў» — было напісане на алімпічнай транспаранце ў зале, дзе адбываўся пахавальны з'езд AN. Такім чынам, відавочна, што, уступаючы ў партыю Берлусконі, экспасыя агульных тэкстычных задачы?

Зарах у Італіі мае месца цікавая палеміка наоконту будучага новай партыі. Як стануть будавацца адносіны паміж Фіні і Берлусконі? Кто ўзмее больш перавагу ад гэтага бяднання?

Што ў выніку атрымае Берлусконі? 8-9 прэзэнтаў выбарчыкаў італьянскага электарату — прыкладна столькі людзей, якія спрабавалі ўзяць паўстанніе супраць рэспублікі.

Аднак мовы пра фашызм, што прызнаюць самі левыя, тут нават быць не можа.

ГЕАПАЛІТЫКА

ЗША ПАСЯБРУЮЦЬ З КУБАЙ

17 красавіка на востраве
Трынідад і Табага пачаўся саміт Арганізацыі амерыканскіх дзяржай. Напярэдадні Барак Абама прыняў сенсацыйнае рашэнне: упершыню за 50 гадоў Штаты паслабілі рэжым эканамічнай ізоляцыі Кубы. Пропануем вашай узвес агляд міжнароднай прэсы з нагоды гісторычнай падзеі.

Эмбарга яшча цалкам не адмянілі, аднак *«Los Angeles Times»* (ЗША) ужо працівала, колькі Куба можа зарабляць на турызме. Па падліках журналістаў, вострав будзе здольны штогод прымыць каля 3 мільёнаў турыстуў. Акрамя таго, 1,5 мільёна грамадзян ЗША маюць родзіўнік на Кубе, што таксама важны факт для развіція турыстычнай інфраструктуры і інвестыцый. Па даліненях выдання, рашэнне Абамы выклікала ажыўленне ў турыстычных кампаніях. Так, *Travel Services* запускае ў ліпені спецыяльніны рэйс з Лос-Анджэлеса ў Гавану.

Іспанская *«La Vanguardia»* ўпэйненая, што палітыка адкрытаці Злучаных Штатаў накіравана на то, каб працаўнікі плаціну ізоляцыі хайці б у адным месцы. У такім выпадку рухне ўся канструкцыя. Грошы, якія амерыканскія родзіўнікі дасылаюць свалякам, цяпер можна будзе атрымліваць прасцей. Пашырэнне гэтай практикі ставіць Гавану ў складнай ізоляцыі, якая прыняла разрознены вигляд. Аднак аперация заканчуваецца правалам.

Даведка

1959 год — партызаны Кастро ўваходзяць у Гавану. Дыктатар Батыста, якога падтрымлівалі ЗША, бяжыць.

1960 год — Фідель Кастро нацыяналізуе ўласнасць амерыканскіх прадпрыемстваў пасля таго, як ЗША адмовіліся ад экспарту кубінскіх прадуктаў.

1961 год — ЗША дапамагаюць эмігрантам, працівнікам Кастра, арганізація дэсант на Кубе. Аднак аперация заканчуваецца правалам.

1962 год — ЗША ўводзяць забарону гандлю з Кубай.

1962 год — Карыбскі крызіс.

1977 год — прэзідэнт Джымі Картар абмяжоўвае права грамадзян ЗША наведваць Кубу.

1980 год — Кастро высылае з краіны 125 тысяч кубінцаў.

1982 год — прэзідэнт ЗША Рональд Рэйган робіць працэдуру наведвання Кубы для амерыканцуў яшчэ больш складанай.

1991 год — Генеральная Асамблея ААН прыняла разрозненую, якая крыйтуюе Вашынгтон за палітыку эмбарга ў адносінах да Кубы.

2004 год — Джордж Буш кардынальна ўскладніў правілы візітаў на Кубу і перасыту туды грошай (амерыканец можа наведваць краіну раз на трох гадах, заставацца там толькі на працягу 12 дзён, перасыльці родным не больш стolta добраў на месяц).

19 красавіка 2009 года — Барак Абама дазваліе амерыканцам, якія маюць родзіўнік на Кубе, вольна наведваць вострав, перасыльці гроши. Таксама пропануе план стварэння спецыяльнага спадарожніка, праз які кубінцы зможуць размаўляць са сваімі родзіўнікамі ў Злучаных Штатах праз мабільныя телефоны. Па словаў Эмануэла Рэстряга, сябра Савета нацыянальнай біспекі ЗША, «прэзідэнт абыяу зрабіць: крокі, якія пашырьць ступень свабоды на Кубе, і ён гэта зрабіў». Адпаведна апытаўнікам, 70 працэнтаў амерыканцаў выступаюць за нармалізацыю адносін.

зіншчыць рэжым Кастра. Ён сцвярджае, што задача на гэты час — «паменшыць залежнасць кубінцаў ад Кастра».

Перададзе артыкул іспанской *«El País»* аддае належнае амерыканскай дыпламаты. Рашиэнне пра перагляд рэжimu эмбарга было прыняты напярэдадні адкрыція саміту Арганізацыі амерыканскіх дзяржай на востраве Трынідад і Табага. Пасля реформаў Абамы Куба апынулася ў стане дэйжніка, прычым таксама ў вачах ўсёй Амерыкі. Яна павінна неікі разаграваць.

А вось лонданская *«Times»* дастатковая крывачная ставіцца да ініцыятывы новай адміністрацыі ЗША, паколькі яны не тычацца такой важнай проблемай, як працы чалавека. Выданне заклікае не ставіць эканоміку на першы план за кошт пытання грамадзянскіх правоў.

Французская *«Le Monde»* лічыць, што голоўная проблема Абамы зараз не Куба, а ідэйны разрыв паміж Пойнчічу і Пуінчам Амерыкі — прадукт палітыкі Джорджа Буша. Апошнія гады мы былі сведкамі параду перамогі ў Ласінскай Амерыцы левых палітыкіў. Рыторыка апошніх таксама будавалася на нянявісці да грынга. «Для Абамы зараз галоўнае,

Падрыхтаваў Алег Новікаў

ПАЛІТЫКІ ТЫДНЯ

ЛЕАНІД ГРАЧ

Лідэра крымскіх камуністуў выключылі з кіраўніцтва Кампартыі Украіны (КПУ) за крывачу амаральнага ладу жыцця генсека КПУ Пітра Сіманенкі, што збег ад жонкі да хаканкі, якая нарадзіла ад яго дзіця. Грач стаў на бок белой жонкі, якая мае ад першага шлюбу два дзяцей, і ў выніку апныўся ў апазіцыі. Большасць прэзідэнту КПУ прагаласавала за то, каб выкінуць Грача з кіраўніцтва за антыпарцыйную дзеянісць. Цяпер Грач жорстка адміністрыя Сіманенку за тулю знявагу. Узай і фармаваў свой уласны блок, з якім пойдзе на наступную выбары ў Вярхоўную раду (выбары чакаюцца ўвесень). З грашыма ў Леаніда таксама праблем не будзе. Яго падтрыміаю Васіль Волга — алігарх, адзін з былогіх лідэрў Сацыялістычнай партыі, цяперашні лідар Саюзу левых сіл. Падчас першай канферэнцыі Грач нечакана заявіў, што за ягоны блок будуть галасаваць людзі, для якіх Аляксандр Пушкін — святое імя. Другая забаўка: Грач лічыць, што КПУ падтрыміа югону каапіцыю з Волгам. Між тым, відавочна, што ў выпадку выбараў Грач адбіраў КПУ значную частку электрапатру, аслабіваў на поўдні Украіны.

ХАСЭ ЛУІС САПАТЭРУ

Прэм'ер-міністр іспанскага ўраду адмовіўся выконваць абыянне, якое 30 гадоў таму даў першы дэмакратычны іспанскі ўрад. Тагачасны, першы пасля дыктатуры Франка, прэм'ер Суарэс заключыў кампраміс з баскскім нацыяналістамі, якія патрабавалі ўключыць у склад аўтаноміі Краіны баскіў правінцыю Навара (Навара лічыцца калыскай дзяржаўнасці баскіў). Суарэс плаўбіць, што праз 30 гадоў жыхары Навары будуть мець права прыняць рашэнне на рэферэндуме — жадаюць яны быць у складзе Краіны баскіў або не. 30 гадоў прайшло, аднак нікага ўсэнароднага галасавання ў Навары не адбылося. Не дэуна, што баскскія нацыяналісты выйшли на вуліцы, пратэстуючы супраць падману ўраду. Акрамя таго, яны пратэставалі супраць новага ўраду аўтаноміі Краіны баскіў, сябрамі якога ўпершыню ў гісторыі аўтаноміі сталі сецыі іспанскіх партый — сацыялістіў і кансерватораў. Падчас пратэсту было прынятае напрыкінці мая правасці забастоўку. Як і нарадзілася, гучыць, што парыў працоўных зможа прыўніць Аранца Кігора — сябра Народнай партыі і адна з міністэр новага ўраду аўтаноміі. Яна — культавая фігура ў вачах ўсіх феміністак краю. Хайці з уліком таго, што Аранца не размаўляе па-баскеску, нумар можа не спрацаўваць.

УГА ЧАВЕС

Рэзідэнт Венесуэлы прыдумаў, як рэабілітавацца за паразу на муніципальных выбарах на сталіцы ў мінулым лістападзе. Нагадаем, што на іх тады перамагла апазіцыя на чале з Антоніем Ледзэмом. Апошні стаў мэрам Каракаса. Падзяраючы, што Ледзэм збіраеца выкарыстоўваць пасаду для арганізацыі антырадавых пратэстуў, Чавес контрактакуе.

Дзялітат нацыяналізьма парламенту, абсалютна большасць якога складаюць прыхільнікі ражыму (апозіцыя падчас апошніх парламенцкіх выбараў абвясціла байкот), пратанавалі папраўкі ў закон аб мясцовым саамкіраванні. Дасиль Каракас меў той жа статус, што і кожная з 22 правінцыяў. Адпаведна новаму праекту, кіраўнік будзе абірацца парламентам правінцыі. Апазіцыя ўжо заяўвіла, што збіраеца пратэставаць супраць папраўкі у закон. Цікава, што супраць праекту галасавалі нават дэпутаты некаторых партый, якія раней падтрымлівалі ражым Чавеса.

АДУКАЦЫЯ

► ЭКСКЛЮЗІВНАЕ ІНТЭРВ'Ю

Уладзімір Дунаеў: «ЕГУ – ГЭТА УНІКАЛЬНЫ ВЫПАДАК У ГІСТОРЫІ ВЫГНАННЯ»

Гісторыя сувэрэнай Беларусі адзначана не толькі палітычнымі батальямі, але і неаднаразовымя рэарганізацыямі сістэмы адукцыі, якія, як лічаць шматлікія навукоўцы і эксперыты, толькі уніфікавалі вучэбныя ўстановы, а гэта ніяк не можа спрыяць вартанню Беларусі ў Еўропу. Пра наступствы такога стаўлення ўлада да адукцыі ў гутарцы з агледальнікам Раманам Якаўлеўскім разважае доктар філософскіх навук Уладзімір Дунаеў.

— Да гэтага часу ніямала гаварылася пра Еўрапейскі гуманітарны юніверсітэт у выгнанні. Разам з тым чамусці ніколі не згадвалася, ці гэта з'ява ўнікальна або ўжо ў гісторыі ёсць падобныя прыцэзды і вучэбныя ўстановы такога кшталту існуюць. Што ж гэта такое — юніверсітэт у выгнанні?

— Выгнанне — гэта толькі адна з мер, якія выкарыстоўваюць улады для пакарання юніверсітэтаў. Дакладней, юніверсітэцкую супольнасць, студэнтаў і викладчыкаў. Першапачатковыя слова «universitas» азначала любую карпаратыўную або арганізаваную супольнасць людзей з агульнымі інтарэсамі і незалежнымі прававымі статутамі. Таму ўніверсітэты — гэта, найперш, самакіравальная акадэмічная супольнасць. Менавіта гэтыя супольнасці і становішча ахвярой рэпресій. На працягу стагоддзяў юніверсітэты зачынілі, пераменічалі, дарылі і, безумоўна, выгнані.

Выгнанне ў ХХ стагоддзі стала масавай палітычнай практикай. Настолькі прыкметнай з'явілася сучасная жыцця, што паўсталая наўёт «тэорыя выгнанні». Яе аўтар — выбітны палесцінскі мыслляр выгнанні Эдвард Сайд. Ён вызначаў выгнанне як «гвалтоўнае і неззворотнае адсячэнне ад родных месцаў».

Юніверсітэты адпраўляюцца ў выгнанне не па сваёй волі. Гэта

Бібліятэка Тартускага юніверсітэта

Варшаўскі юніверсітэт

зразумела. Але незваротнасць выгнанні, на першы погляд, выглядае вельмі несімістычным прагнозам. Але Сайд мае рацый — вярнуцца ў кроку сыху вельмі цікава. Пашырэшніцтва ізноў падтрымала такі рызыкоўны крок, і, відома, беспрэцедэнтная міжнародная дапамога, якая дазволіла ЕГУ выжыць і атрымаць легальны статут літоўскага юніверсітэта. Гэта ўнікальны выпадак у гісторыі выгнання. Аналагу гэтаму досведу дала маля. Але і самі гэтыя гісторыі стают літоўскага юніверсітэта. Сярод юніверсітэтаў, якія дадавалі да сваіх назваў азначэнне «у выгнанні», нам варта адзначыць пераменівашы ўніверсітэты, якія выгнаннікамі, даволі мала такіх, якія мічаўшыся канец.

Еўрапейскі гуманітарны юніверсітэт — гэта сапраўдны юніверсітэт у выгнанні. Пасля закрыцця ў Беларусі пісцівіцкіх ма-

ў выгнанні. У іх розны лёс, і пакуль цікава сказаць, што чакае ЕГУ.

— Што такое пераменічаны юніверсітэт?

— У гісторыі Усходняй Еўропы гэтае вельмі харэктэрная з'ява. Можна ўзгадаць два юніверсітэты, якія сімвалізавалі краіх русіфікаційскай палітыкі ў гэтым рэгіёне: Варшаўскі і Юр'еўскі юніверсітэты. Юр'еў — гэты руская назва эстонскага горада Тарту, у якім з XVII стагоддзя існаваў спачатку шведскі, а потым — німецкамоўны юніверсітэт. Аднак у 1892 годзе адбылася гвалтоўная русіфікацыя юніверсітэта. З-за моцнага процізяяня такой палітыкі з боку эстонскага насельніцтва і німецкай інтарэснай ў 1918 годзе Юр'еўскі юніверсітэт быў пераменічаны ў Варонеж. Праз год у Тарту быў створаны нацыянальны эстонскі юніверсітэт. Але траба сказаць, што руская прафесура загадзя паклала іспаднік для юніверсітэта і спрабавала пераканаць урад Расійскай імперыі, Часовы і Савецкі ўрад у неабходнасці пераводу яго ў Расію. Гэта было вельмі цікава зрабіць, таму што юлды не хацелі адмаячыцца ад такога фарпоста імперскай палітыкі ў Эстоніі. Выгнаны з Эстоніі, Юр'еўскі юніверсітэт здолеў знайсці прытулак у Варонеже дзякуючы тому, што не ўрад, а мясцовыя супольнасці гарадоў-кандыдатаў выяўлялі вялікую зацікаўленасць і жаданне фінансава забеспечыць пераменічэнне ўніверсітэта.

Вельмі падобная гісторыя адбылася з Варшаўскім (Аліксандраўскім) юніверсітэтам. Універсітэт некалькі разоў зачынілі з-за непрыкананага супрацьстаяння паліакуру рускай імперскай палітыкі. З 1862 года юніверсітэт быў пе-праведзены на рускую мову выкладання і мусіў забеспечыць рускія інтарэсы ў Польшчы. Але супраціў быў багаты настолькі моцным, што з 1902 года юніверсітэт працтычна не мог працаваць. Універсітэцкая карпарацыя з 1906 года настойвала на пераменічанні ВНУ на Усход. Сярод гарадоў-кандыдатаў былі і беларускі — Мінск і Віцебск. Але да 1915 года, калі юніверсітэт даваўся тэрмінова эвакуацыя ў Раствон-на-Доне, улады супраціўляліся такім планам. І, які гісторыі з Юр'еўскім юніверсітэтам, пераезд у Раствон-на-Доне стаўмагчымым дзякуючы пазыцыі мясцовых улады і грамадзянскім ініцыятывам. Праўда, Варшаве пашанавала больш, чым Тарту. У адрозненіе ад Юр'еўскага юніверсітэта, які паспей вyezdy з значнай часткай бібліятэкі, калекцій і лабараторнага абсталявання, пастешліўшы ўцекі з Варшавы перашкодзілі рускім прыхапткі юніверсітэцкую маёмаць.

— Можна сказаць, што такое выгнанне — гэтае вяртанне

дадому. Гэта, хутчэй, павучальны досьвед таго, як універсітэцкая ініцыятыва і грамадская падтрымка дазваляюць ВНУ знайсці сваё месца на раздзіле.

— Так, але гэта і ўрок таго, як цікава, нават і пры велізарнай палітычнай і фінансавай падтрымкы, укараніцца юніверсітэт у чужым нацыянальна-культурным асяроддзі. Нават калі гэта асяроддзе не такое варожае, як у згаданых прыкладах з Юр'еўскім і Варшаўскім юніверсітэтамі. Вымушаныя пакінуць радзіму з-за акупациі, грамадзянскай вайны, іншых аналагічных пагроз, юніверсітэты пры першаймагчымасці імкнущы вярнуцца назад. Так, гэта адбылося з Кабульскім юніверсітэтам, што стаў ахвярай вайны і тэрору талібаў, або са Страсбургскім юніверсітэтам, якія пераехаў на некалькі гадоў з акупаванага немцамі Эльзаса ў Клермон-Феран на поўдні Францыі. І калі выгнаныя зачыніліся без дастатковых падстатаў, гэта можа спракаваць пратэсты акадэмічнай супольнасці, як албылося, напрыклад, універсітэце Дуба (Судан). Гэты юніверсітэт вымушаны быў пакінуць пойдзены Судану з-за грамадзянскай вайны і ўладкавацца ў Хартуме. Там дайшло да сутыкнення студэнтаў з паліцыяй.

— Але ж ёсьць юніверсітэты, якія ствараюцца адмыслова для выгнаннікаў. У іх, напэуну, іншы лёс?

— Гэта сапраўды так. Калі вы ўходзіце з ключавымі словамі «універсітэт у выгнанні» ў пошукаўную сістэму кшталту Google, то, хутчэй за ўсё, вы атрымаецце спасылку на Новую школу сацыяльных даследаванняў у Нью-Йорку. У 1933 годзе пры гэтым школе быў створаны юніверсітэт у выгнанні — праграма падтрымкі німецкіх выгнаннікаў — ахвяр нацызму. Дзякуючы гэтым праграмам за гады другой световай вайны больш 170 інтелектуалаў і іх сем'і знайшли прытулак у ЗША. Пазней да іх дзялчыліся французы. Сярод тых, хто выратаваўся дзякуючы Новай школе сацыяльных даследаванняў, — Хана Арнанд, Лео Штраус, Клод Леві-Строс, Рман Якабсон і шмат іншых. І пасля вайны гэтае школа працягвала цікавіцца ўсходнім і цэнтральным Еўропай, але юніверсітэтам у выгнанні яна больш не з'яўляецца. Гэта нармальны амерыканскі юніверсітэт.

У перыяд «халоднай вайны» студэнты, што ўцекалі з краін усходняга блока, маглі знайсці прытулак, напрыклад, універсітэце ў выгнанні Вольная Еўропа (Free Europe University in Exile). Зрэшты, гэтыя амерыканскія праекты не быў сапраўдным юніверсітэтам, бо не здолеў дайць сваім выпускнікам дыплом, які б прызнаваўся.

Юніверсітэты ў выгнанні, асуджаныя на дойгае знаходжанне

Біографічнае даведка

Уладзімір ДУНАЕЎ. Народзіўся 25 кастрычніка 1948 года ў Мінску. Скончыў аддзяленне філософіі, аспірантуру БДУ, дакторантuru Інстытута філософіі (Масква). Доктар філософіі, прафесар. 1983–1991 — навуковы супрацоўнік, загадчык аддзення Сацыялагічнага цэнтра БДУ. 1992–2008 — сузаснавальнік, прафесар Еўрапейскага гуманітарнага юніверсітэта.

Сябра выдавецкай калегі часопіса «Перакрыжаванні» (Вільнюс, Літва), старшыня рэгіянальнага савета «Сацыяльныя трансформацыі ў памежжы: Беларусь, Украіна, Мадова».

Галоўнае поле даследаванняў: сацыялогія і менеджмент вышэйшай адукцыі, гісторыя філософіі (Еўропа і ЗША), палітычная філософія.

ўдалечыні ад радзімы, звычайна губляюць сваё значэнне і занепадаюць. Павучальны прыклад Польскага ўніверсітэта ў выгнанні (*PUNO*), які быў створаны ў 1939 годзе ў Парыжы, а пасля акупацыі Францыі перафарася ў Лондан. Ён існуе і зараз, але ператварыўся ў сцілі каледж для навучання дарослых і польскі культурны цэнтр. У 1998 годзе польскі ўрад прызнаў дыпломы, якія выдаваліся *PUNO* да 1990 года — г. зн. да перадачы паўнамоцтваў польскага ўрада ў выгнанні законнаму дэмакратычнаму ўраду. Пасля падзення камуністычнага рэжыму *PUNO* не змог знайсці сваё месца ў сістэме вышэйшай адукацыі Польшчы.

Караткім было жыць Балтыкскага ўніверсітэта ў выгнанні. Створаны ў 1946 годзе ў Гамбургу для выкладчыкі і студэнтаў — уцекаючы з краін Балты, што акупаўся СССР, гэты ўніверсітэт зачыніўся

ў 1949 годзе, бо так і не атрымаў афіцыйны ўніверсітэцкі статус і прызнанне дыпломаў. Выкладчыкі і студэнты з краін Балты даволі хутка знайшлі сабе месца ў іншых ўніверсітэтах Еўропы і ЗША, пасля чаго праект страціў сэнс.

Гэты ўніверсітэт для выгнаннікаў, як правіла, не прэзэнтуюць самастойнай ролю ў нацыянальным сістэме адукацыі тых краін, з якіх яны сышлі. Іх досвед не дае адказу на галоўнае пытанне — як універсітэту ў выгнанні знайсці дарогу дадому, дыў ці варта яе шукати?

— Вось у гэтай сувязі сёння можна паучыць, што ЕГУ ў Вільні мае перспектыву стаць міжнародным ўніверсітэтом. Пры гэтым спасылаюца на прыклад Цэнтральнага ўніверсітэта ў Будапешце. Вы можаце ўнесці пэўную яснасць у гэтую сітуацыю?

— Баюся, што я не валодаю дастатковай інфармацый для таго, каб казаць пра новую стратэгію ЕГУ. Мы казалі пра тое, што вяртанне з выгнання — гэта вельмі складаная задача. Пакуль у Беларусі для гэтага яшчэ няма перадумоў. Ёсьць настойлівия рэкаменданцы Еўрапарламента, адрасаваны беларускім уладам, пра пажаданасць вяртання ЕГУ на радзіму. Але міністр адукацыі Радзікъю не бачыць месца ЕГУ на радзіме. У гэтых умовах стратэгія адмовы ад беларускай ідэнтычнасці ЕГУ дзеля перспектывы ператварэння ў міжнародны ўніверсітэт падаеца камузыцы добрым крокам. Цэнтральнаеўрапейскі ўніверсітэт — прыклад, варты пераймання. ЦЕУ — гэта міжнародны інстытут для падрыхтоўкі магістраў і дактароў навук, акрэдытаваны адначасова ў ЗША і Венгріі. Ён прымае студэнтаў з

96 краін, выкладчыкаў — 30. У яго унікальная фінансавая сітуацыя і выдатная матэрыяльная база. Студэнты атрымліваюць сур'ёзную фінансавую падтрымку — бісплатнае наувучанне, стыпэндыі г. д. Напэўна, ЕГУ мог бы з часам ператварыцца ў аналагічны ўніверсітэт, які разумець як мінімум дзве рэзональнай культуры, якіе прымушаюць яго разумець як мінімум дзеўнадцать міжнародных межаў мислення. Сайд, сам выбытны музыкант, называў свядомасць выгнанніка контрастнай.

— Але калі заходуваць беларускую ідэнтычнасць ўніверсітэта, то чым такі ўніверсітэт мож бы быць карысны нацыянальнай культуре, пакуль ён знаходзіцца ў выгнанні? Ці ёсьць хоць некі пазітыўны сэнс ў выгнанні?

— Выгнанне можа быць пакутлівай незаменай стратай, а можа ператварыцца ў прадуктыўную рухаючу сілу культуры, пра што

пісаў Эдвард Сайд. Універсітэт у выгнанні можа аказаць вялікую паслугу нацыянальнай культуры, калі дасць штуршок практэсу яе са-мааналізу. Выгнаннікі валодае той перавагай, што ведае як мінімум дзеўнадцать міжнародных межаў мислення. Сайд, сам выбытны музыкант, называў свядомасць выгнанніка контрастнай.

Універсітэт-выгнаннік можа дапамагчы значнаму колу людзей пераадолець як этацэнтрызм, тац і нігілізм у стаўленні да нацыянальнай культуры, дасць магчымасць паглядзець з боку на сваё роднае дзела таго, каб адчуць сябе часткай адроджанай нацыі. Добра, калі б такая місія не пакінула абыякавай акадэмічную супольнасць ЕГУ.

настыры за служэнне па старой кнізе пры наяўнасці новай.

У Лідскім і Ашмянскім паветах у 1852 годзе набажэнства праводзіліся па кнігах уніяцкага друку. 30 мая 1852 года Сенат распарадзіўся канчаткова забараніць выкарыстоўваць уніяцкую літаратуру. У 1852–1853 гадах паўтары тэсычы яе асобінкаў, тады яшчэ сабраных па цэрквях і манастырах, былі спаленыя.

Тым не менш у час рэзвіція царкви ў Кобрынскага павету ў 1856 годзе было знойдзена 16 уніяцкіх службоўнікаў, па якіх праводзілі набажэнства тамашні святары. Адзін з іх адмовіўся выдаць книгу, што быў выкліканы на элітнаму ў Вільню. Нават у 1865 годзе мітрапаліт Іосіф звіртаў увагу Сіноду на выкарыстанне дадзено забароненых кніг. Яго наступнік Макары працігваў выкарананіць рэшткі уніяцтва. Паводле звестак В. Ластоўскага, яшчэ ў 1860-я гады на Беларусі ды Украіне выдаваліся загады пра паленне кнігай уніяцкага выдання, якія дагэтуль дзе-нідзе захоўваліся на званіцах.

Такім чынам, культурная спадчына уніяцкай царквы ў значнай ступені стражана не натуральнымі ціхамі, а ў выніку мітраполіраванага зіншчэння. За 2-3 дзесяцігоддзі дзірзінаванне шмат з таго, што было створана ў папярэднія два з паловай стагоддзя. Але элематы мнонды уніяцкай культуры-рэлігійнай традыцыі, што працягліваюць іх існаванне, не дазволілі гэтым. Ён, як і іншыя, што супраціўліўся «найвышэйшай волі», быў адвадзены суду Беларускай кансісторыі.

18 чэрвеня 1839 года Літоўская кансісторыя выдала пастанову пра зняцце троубікаў мінушага друку з ужытку. Іх звёзлі ў Жыровічы. Але ўжо ў жніўні ўзімка проблема — што з імі рабіць? Вырашылі спаліць, пакінуўшы па 1-2 асобнікі кожнага выдання для бібліятэкі Літоўскай епархіяльнай семінарыі. У 30-50-я гады на загады літоўскага біскупа (а потым мітрапаліта) Сямяціцкага адбылося некалькі аўтадрафаў Жыровічах і Вільні. За адзін раз быў спалены 201 кніга, за 3 гады — больш як дзеў тысячы.

У 1830–1850-я гады адбылося зіншчэнне магутнага пласта беларускай культуры, што, у сваю чаргу, абмежавала даследчыкаў у вывучэнні яе мініятуры. Уніяцкія абрэзы, кнігі, скульптуры ды іншыя рэзы — сёня рэдкія і унікальныя экспанаты ў музеях і бібліятэках распавялі. Не менш рэдкая і унікальная з'ява ў нашым жыцці — беларуская мова, названая калісці Г. Гаворскім «униятскім наречіем». Непапраўны разбураны наступствы для нацыянальнай культуры, якія сталі следствіем гвалтоўнага скасавання уніяцкай царквы на Беларусі, на дуўгі дзесяцігоддзі вызначылі развіціе нашай краіны.

►

КАШТОУНАСЦІ

КУЛЬТУРНАЯ СПАДЧЫНА УНІЯЦКАЙ ЦАРКВЫ Ў БЕЛАРУУСІ

Святлана МАРОЗАВА

«Заканчанне.
Пачатак у № 12 (140),
13 (141).

Выгнанне беларускай мовы

Выгнанася з царквы і яе галоўнай каштоўнасцю — беларуская мова, якай замінялася на рускую. У 1830 годзе ў час рэзвіція Беларускай і Літоўскай епархій звярталася асаблівая ўвага на веданне мовы шараговым духавенствам. І хоць царскім загадам 16 снежня 1839 года прыходскімі праваслаўнымі святырамі Беларусі і Украіны прадпісвалася, каб яны «па магчымасці чыталі ў цэрквах у нядзельніцы і святочны дні камані праостай агульназразумелай мовай», яе дапушчэнне ў набажэнства не з'яўлялася самамэтай, а было закліканам пераконваць быўшыя ўніяты, што праваслаўне — вера іх продкаў, і служба там адбываецца зразумелая, на роднай мове.

Паслабленне беларускай мове, зробленое ў 1839 годзе, цяжка стасуецца з загадам Сямяціцкіх ад 1840 года забіспечыць святырароў Літоўскай епархіі ўзорнымі казаніямі на рускай мове, каб яны былі ў стане «ў сваіх павучаннях на пространаадных тамашніх гаворках дапасоўвацца да агульнага духу рускай мовы».

Пачаеўскім выданіем распаўсюджваліся і чыталіся на Беларусі, пра што сведчыць спісы бібліятэк тутэйшых басільянскіх кляштараў. Друкарнам тады было дозволена выдаваць кнігі на ўзор тых, што друкуюцца ў Кіеве-Пічорскай лаўре, з дадаткам, дзе траба, сімвалу веры «по униатскому их умствованию», месціліся з імемі шанаваных уніяцкай царквой святых і з імемі Папы рымскага.

У XIX стагоддзі святырам заміняліся друкаваныя паветы ўніяцкай царквы з заходнім паветам Сямяціцкім Сіодом. У сувязі з зусімам у 1794 годзе Капіярнік II курсам на скавасанне ўніі, пастаўляла пытанне пра друкарскую дзеяйнасць пачаеўскіх базыльян.

Пачаеўскім выданіем распаўсюджваліся друкаваныя паветы ўніяцкай царквы з заходнім паветам Сямяціцкім Сіодом. У сувязі з зусімам у 1794 годзе Капіярнік II курсам на скавасанне ўніі, пастаўляла пытанне пра друкарскую дзеяйнасць пачаеўскіх базыльян.

У 1838-1840-гадах зрабіліся дзеяйнасці, якія змінілі паветы ўніяцкай царквы з заходнім паветам Сямяціцкім Сіодом. У сувязі з зусімам у 1794 годзе Капіярнік II курсам на скавасанне ўніі, пастаўляла пытанне пра друкарскую дзеяйнасць пачаеўскіх базыльян.

Духоўная літаратура

Богаслужэбныя кнігі беларускіх уніяцтваў — сёня вялікая радзіца. Абсалютная большасць загінула яшчэ ў 30–50-я гады XIX стагоддзя ад рукоў падручных, хто ўсталёўваў граўка-рускія працаў. Пад мітраполітам і дактаром науک, акрэдытаваным адначасова ў ЗША і Венгріі, Евгена Радзікъю, яе дапушчэнне ў Беларусь па памяркоўнаму коншу.

Выдадзеныя падпрацоўнікамі духоўнай цензуры. Пастановай грэка-уніяцкай калегіі ад 7 лютага 1834 года ўсіх святыроў абавязваліся зменіць імя і прізвішча на беларускіх. Пад мітраполітам і дактором наукаў, акрэдытаваным адначасова ў ЗША і Венгріі, Евгена Радзікъю, яе дапушчэнне ў Беларусь па памяркоўнаму коншу.

Пад мітраполітам і дактором наукаў, акрэдытаваным адначасова ў ЗША і Венгріі, Евгена Радзікъю, яе дапушчэнне ў Беларусь па памяркоўнаму коншу.

У 1838 годзе з 111 святыроў Беларускай епархіі звярнуліся з прашэннем да цара пра захаванне ўніі і ўладкаванне друкарнай для выдання уніяцкіх набажэнскіх кніг. Яны прапаноўвалі самі выдаткаўцаў грошы на гэтыя патрабаванні. Але на неслыхаў абыўніціўніці засядалі пад мітраполітам і дакторам наукаў, якія падтрымлівалі іх падзеленні. Адных паддавалі зілінгамі. Клірыкі, не згодных зілінгамі, быў адвадзены суду Беларускай кансісторыі.

У 1838 годзе з 111 святыроў Беларускай епархіі звярнуліся з прашэннем да цара пра захаванне ўніі і ўладкаванне друкарнай для выдання уніяцкіх набажэнскіх кніг. Яны прапаноўвалі самі выдаткаўцаў грошы на гэтыя патрабаванні. Але на неслыхаў абыўніціўніці засядалі пад мітраполітам і дактором наукаў, якія падтрымлівалі іх падзеленні. Адных паддавалі зілінгамі. Клірыкі, не згодных зілінгамі, быў адвадзены суду Беларускай кансісторыі.

Кніжны аўтадаф

Указам Сенату 1826 года быў аbmежаваны пра дажа ўсіх уніяцкіх службоўнікаў. У 1828 годзе ўсе

торыю. Толькі старым святарам, не здольным асвоіць новыя паспалты, ды малітўнікі, і тым, хто, прыкryваючыся зэтам, не хацеў «граць пад маскоўскую музыку», часова быў пакінуты старыя кнігі.

У 1826 годзе полапцы архібіскупу Лідскім распарадзіўся адабраць ад святараў сваёй Беларускай епархіі ўніяцкую духоўную літаратуру. Але ў час чарговага зілінгамі, якія даручылі выдаць пад мітраполітам і дакторам наукаў, якія падтрымлівалі іх падзеленні, быў адвадзены суду Беларускай кансісторыі.

Святырар Пришырбскай царквы хаваў новую кнігу ў кладоўцы. Сеніненскі благачынны Квяткоўскі, атрымліўшы маскоўскі службоўнік, у прысутнасці людзей кідаў яго на зямлю, гаворачы пры гэтым дээркія словы ў адрас епархіяльнага начальства, якое прымушаўся па ім служыць. Святырар Ліскоўскай царквы Арашкевич і пасланыя пасланыя туды маскоўскіх службоўнікаў і пераканалі, што ёсць святары так і не развітвяліся са старымі кнігадрукамі.

Святырар Пришырбскай царквы хаваў новую кнігу ў кладоўцы. Сеніненскі благачынны Квяткоўскі, атрымліўшы маскоўскі службоўнік, у прысутнасці людзей кідаў яго на зямлю, гаворачы пры гэтым дээркія словы ў адрас епархіяльнага начальства, якое прымушаўся па ім служыць. Святырар Ліскоўскай царквы Арашкевич і пасланыя пасланыя туды маскоўскіх службоўнікаў і пераканалі, што ёсць святары так і не развітвяліся са старымі кнігадрукамі.

Святырар Пришырбскай царквы хаваў новую кнігу ў кладоўцы. Сеніненскі благачынны Квяткоўскі, атрымліўшы маскоўскі службоўнік, у прысутнасці людзей кідаў яго на зямлю, гаворачы пры гэтым дээркія словы ў адрас епархіяльнага начальства, якое прымушаўся па ім служыць. Святырар Ліскоўскай царквы Арашкевич і пасланыя пасланыя туды маскоўскіх службоўнікаў і пераканалі, што ёсць святары так і не развітвяліся са старымі кнігадрукамі.

Святырар Пришырбскай царквы хаваў новую кнігу ў кладоўцы. Сеніненскі благачынны Квяткоўскі, атрымліўшы маскоўскі службоўнік, у прысутнасці людзей кідаў яго на зямлю, гаворачы пры гэтым дээркія словы ў адрас епархіяльнага начальства, якое прымушаўся па ім служыць. Святырар Ліскоўскай царквы Арашкевич і пасланыя пасланыя туды маскоўскіх службоўнікаў і пераканалі, што ёсць святары так і не развітвяліся са старымі кнігадрукамі.

КУЛЬТУРА

► АНОНС

ПА МУЗЕЯХ І ВЫСТАВАЧНЫХ ЗАЛАХ

Аляксей ХАДЫКА

Да 200-годдзя з дня нараджэння выдатнага класіка рускай літаратуры Мікалая Гогаля ў Нацыянальным мастацкім музеі адчынілася выставка «Мікалай Гоголь і яго герой ў творчасці мастакоў XIX стагоддзя», якая працуе па 4 мая.

Гоголь у Беларусі быў «правытаны» сродкамі розных відаў мастацтва яшчэ пры жыцці: трупа В. Драздоўскага ў Мінску ажыццявіла пастаўнуюki «Рэвізор» (27 лістапада 1948 года) і «Жаніцьба» (25 студзеня 1850 года). Год пасля смерці Мікалая Васілевіча «Цяжку» на віцебскай сцэне ставіла трупа І. Гатавіцкага (1853). Літаратурныя пераклады паўсталі ўжо ў XIX стагоддзі — «Выбраныя творы» выйшлі ў пераўбасабленні М. Лужаніна, «Жаніцьба» — К. Крапівы, «Мёртвая душа» — М. Машара. А дарэвалюцыйная «Наша ніва» змясціла артыкул да 100-годдзя нараджэння Гогаля. Гэтыя публікацыі, разам з расійскімі прыжыццёўкамі выданнімі, між іншым, можна убачыць зараз на адмысловай экспазіцыі ў Нацыянальнай бібліятэцы ў Мінску.

Што датычыць Мастацкага музея, то ў паказаных там творах наведальнікуну пранануеца працьтанне літаратурных тэкстаў і рефлексіі з нагоды літаратурных вобразаў у суаўтарстве са стваральнікімі вобразаў у выяўленчым мастацтве. Традыцыя іх увасаблення вельмі багатая. Яна началася ў ілюстрацыях мастакоў, сучаснікаў пісьменніка, А. Агіна, П. Баклеўскага, П. Сакалова. У Беларусі да темы «Тараса Бульбы» ў 1929 годзе звярнуўся адзін з найлепшых жывапісцаў таго

часу Міхась Філіповіч, а наш сучасныя зямлік Марк Шагал праілюстраваў «Мёртвую душу» ў 1923–1925, скарыстаўшы працу для пазнейшага рабягтнага парыжскага выдання 1948 года.

«Пераклады» Гогаля на мову пластичнага мастацтва ў музеі прадстаўлены 34 работамі беларускіх, рускіх і ўкраінскіх творчыц. І гэта не толькі ілюстрацыі кніжнай графікі — так, Барыс Вараб'ёў, які працаў на Ленінградскім фарфоравым заводзе, увасобіў герояў камедыі «Рэвізор» і пазы «Мёртвая душа» ў пластицы. Да найболыш вядомых прац-ілюстрацый «Мёртвых душ» савецкай эпохі належыць прадстаўленыя глядачу малонікі піром Анатоля Лапчэва, якія адзначаюцца выразна адчутай вобразнасцю персанажаў і тонка адлюстраваным духам эпохи. Апрача прац, уключаных у юбілейнае выданне пазмы 1957 года, музей прадстаўляе і адзін навыкарыстаны твор гэтай серыі — «Капітан Калейкін». Да найболыш каштоўных экспанатаў адносіцца паўтрэбт самога Гогала савецкага графіка Аляксея Паршчыкава. Дэклара-

Юрыя Магілеўскага з аўтографам апошняга, твор патрапіў у музей праз атрымальніка падарунка, беларускага мастака Уладзіміра Правідохіна. Яшчэ адна цікавосць — аўтальграфія Эмануіла Бернітэйна з выявою дома на Вілійскай Міяцчанская ў Пеншбургу, дзе ў 1829 годзе Гоголь суседнічаў з Адамам Міцкевічам, — прауда, пазнаёміўся з ім толькі праз шэсць год ужо ў Парыжы.

Яшчэ адна мастацка-літаратурная падзея — першая персанальная выставка жывапісу сучаснага беларускага літаратара і выдаўца Адама Глобуса «Магма», разгорнутая па 20 красавіка ў галерэі «Падземка» (пр. Незалежнасці, 43) і прысвечаная прэзентацыі яго чарговага зборніка PlayBy. 7 красавіка заўсёдна іранічны аўтар літаратурных партрэтаў, гісторый і назіранняў з беларускага жыцця «Сучаснікі» прадстаўіў у «Падземцы» зборнік сваіх публікаций у першынцы, эсэ для сайту «Навіны» і назіранняў за светам расійскай культуры «Расейская кунсткамера», пачынаючы ад таго ж Гогаля да сучаснага паста Аляксея Паршчыкава. Дэклара-

ваўшы сваё крода як «сапраўднага анархіста-індывідуаліста», Глобус заклікаў беларусаў «больш не ўспрымаць расійскую культуру як эталон», і заяўві, што выкладу ў кнізе сутнасць сваіх стасунку з ей. Другое «Ф» Глобуса-Адамычыка, выказане ў яркіх лапідарных нащормортах і кампазіцыях, з видукамі кубістычных традыцый Лежэ і Пікаса, выглядае больш традыцыйным. Прауда, з'яўленне на парозе галерэі падчас адкрыція міліцыйскай групы, якай шукала невядомага манькя, спраўвала ўспамін пра нядзяўна знятых з экспазіцыі ў Купалаўскім музее творы Цэслера і Вацкевіча, а таксама канстататацию таго, што ў Беларусі кожная імпрэза сёня можа зрабіцца аўтакам неадэкрыватнай увесь толькі таму, што ў ёй бяроў дзел неардынарнае творчая асаба.

Што тычыцца адчыненай 14 красавіка ў Музее сучаснага мастацтва (Незалежнасці, 47) выставы Кацярыны Сумараўні «Суб'ектыўныя краіні», то яна — найперш свята каларыстычнага жывапісу. Краівід не столькі реалістычны, колікі напоўнены адчуваннем стану прасторы, эмоцыі мастака, выказанных праз эксперыментальнае пераўтварэнне ўражанняў ад натуры. Ад штурхнучыся ад убачанага, маладая мастацка стварае свет уласных перажыванняў, што дае падставу крытікам казаць пра «тэатральнасць», увасобленую ў яе падыходзе да жывапісу...

Яшчэ дзве невядомыя выставы выглядаюць своеасаблівымі працягамі ранейшых праектаў. Следам за Музэем сучаснага мастацтва Дом-музей I з'яду РСДРП звязана з да лялечнай тэматыкай. Але прадстаўліе тэматычна і канцептуална акрэсленую калекцыю «Чароўныя лялькі» славянскіх абрарадавых предметаў, пераважна ткацтвыніх лялек, звязаных як з язычніцкім, так і хрысціянскім светаўзўленнямі (працуе па 4 мая). А ў Музее гісторыі беларускага кіно (Свярдлова, 9) па 23 красавіка — жывапіс Віктара Ціханава і інсталяцыі Сяргея Шыны «Круговорот продовольствия», задуманыя як наследаванне іранічна-постмадэрністкага фэсту АРТ-БУЛБА ў Галерэі ўніверсітета культуры, у якім аўтары браўлі ўзведзены на 2008 годзе.

БЕЛСАТ tv
BELSAT

25 САКАВІКА АДКРЫВАЕМ НОВЫ ЭТАП

ЦЯПЕР ПОЎНЫІ ІНФАРМАЦЫЙНЫ СЭРВІС – СА СПОРТАМ І НАДВОР’ЕМ ШТОДНЯ А 21:00

Шурай нас на спадарожніках SIRIUS і ASTRA

www.belsat.eu

АБ’ЕКТЫУ ЗАЎСЁДЫ ПОЎНАЯ ІНФАРМАЦЫЯ, БЕЗ ЦЭНЗУРЫ

21:00

Пасведчанне аб зарэгістрацыі № 1798 ад 12 верасня 2008.

ЗАСНАВАЛЬNIK: Мінскай гарадской арганізацыі ГА ТБМ імя Ф.Скаріны. Адрас: 220005, г. Мінск, вул. Румянцева, 13. Тэл.: 284-85-11.

ВЫДАВЕЦ: Прыватнае выдавецтва кунітарнае прадпрыемства «Час навінаў».

Пасведчанне №64 ад 12.01.2007 г.

АДРАС РЭДАКЦІІ І ВЫДАЎЦА: 220012, г. Мінск, зав. Інструментальны, 6-214. Тэл.: +375 29 651 21 12, +375 17 280 17 91. novuchas@gmail.com; www.novuchas.org

НАДРУКАВАНІ ў друкарні УП «Плутас-Маркет». Мінск, вул. Халмагорская, 59 А.

Замова №

Падпісаны да друку 17.04.2009. 8.00.

Наклад 5050 асобінай. Кошт свабодны.

Радзівільская можа друкаваць артыкулы даля палемікі, не падзяляю-

чи пазыцый аўтараў.

Пры выкарыстанні матэрыялаў з газеты спасылка на «Новы Час» абавязковая.

Рукапісы рэдакціі не вартуюць і не размяшчаюць мастеркі творы.

Чытацкая пошта публікуецца паводле рэдакцыйных меркаванняў.

Новы Час

Масава-палітычная газета

Выдаецца з сакавіка 2002 г.

Галоўны рэдактар Алена Анісім
Шэф-рэдактар Аляксей Кароль